

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Підручник

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, доцента В. В. Сокурєнка*

Харків
2017

УДК 351.74(477)(075.8)
ББК 67.9(4УКР)301.163.1я73
А31

Рецензенти:

Князев С. М. – голова Національної поліції України, кандидат юридичних наук;
Музичук О. М. – декан факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
Олефір В. І. – проректор з наукової роботи Університету «Україна», доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України.

Колектив авторів:

Сокуренок В. В. (д-р юрид. наук, доц.) – передмова, підрозділ 4.6 глави 4; загальна редакція; **Безпалова О. І.** (д-р юрид. наук, проф.) – підрозділ 1.1 глави 1; підрозділи 11.2, 11.3 глави 11 – у співавторстві із Синявською О. Ю.; **Джафарова О. В.** (д-р юрид. наук, проф.) – підрозділи 3.3, 3.4 глави 3; **Троян В. А.** (заступник міністра внутрішніх справ України) – підрозділ 1.4 глави 1; **Синявська О. Ю.** (д-р юрид. наук, проф.) – підрозділи 11.2, 11.3 глави 11 – у співавторстві з Безпаловою О. І.; **Угровецький О. П.** (д-р юрид. наук, доц.) – підрозділ 5.3 глави 5; **Бугайчук К. Л.** (канд. юрид. наук, доц.) – підрозділи 1.2, 1.3 глави 1; **Шатрава С. О.** (канд. юрид. наук, доц.) – підрозділ 3.1 глави 3; **Казанчук І. Д.** (канд. юрид. наук, доц.) – глава 10; **Денисюк Д. С.** (канд. юрид. наук, доц.) – підрозділ 3.2 глави 3; **Резанов С. А.** (канд. юрид. наук, доц.) – глава 2; **Панова О.** (канд. юрид. наук, доц.) – підрозділи 4.1–4.3, 4.5, 4.6 глави 4; **Швець Д. В.** (канд. пед. наук) – підрозділ 4.4 глави 4; **Іванцов В. О.** (канд. юрид. наук, доц.) – глава 8; **Руколайніна І. Д.** (канд. юрид. наук, доц.) – глава 7; **Хряпінський А. П.** (канд. юрид. наук, доц.) – підрозділ 9.1 глави 9; **Селюков В. С.** (канд. юрид. наук) – підрозділи 5.1, 5.2, 5.4, 5.5 глави 5; **Качинська М. О.** (канд. юрид. наук) – глава 6; **Чишко К. О.** (канд. юрид. наук) – підрозділи 9.2–9.4 глави 9.

Рекомендовано Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ (протокол № 2 від 28 лютого 2017 р.)

Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокуренка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокуренка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2017. – 432 с.
ISBN 978-966-610-228-0

У підручнику висвітлено основні положення законодавства України, що регулює адміністративну діяльність органів поліції, розкрито зміст і напрями цієї діяльності, висвітлено особливості превентивної роботи поліції, зокрема в частині налагодження взаємодії поліції та суспільства. Охарактеризовано особливості організації підтримання публічної безпеки та порядку, захисту й дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції, адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції, контролю і нагляду як основи забезпечення законності в діяльності органів поліції. Викладено алгоритм дій поліцейських щодо протидії насильству в сім'ї, протидії нелегальній міграції та у разі настання надзвичайних ситуацій.

УДК 351.74(477)(075.8)
ББК 67.9(4УКР)301.163.1я73

ISBN 978-966-610-228-0

© Колектив авторів, 2017
© Харківський національний
університет внутрішніх справ, 2017

ЗМІСТ

Передмова

6

Глава 1. Загальноправова характеристика адміністративної діяльності органів поліції України

Ошибка! Закладка не определена.

- 1.1. Адміністративна діяльність як складова правоохоронної функції держави **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2. Зміст, принципи та правове регулювання адміністративної діяльності органів поліції України **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3. Національна поліція України як суб'єкт адміністративної діяльності: правовий статус, основні завдання, функції та повноваження **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4. Поліцейські послуги як основа публічно-сервісної діяльності Національної поліції України та Міністерства внутрішніх справ України. **Ошибка! Закладка не определена.**

Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**

Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 2. Зміст і напрямки адміністративної діяльності органів поліції України

0

Ошибка! Закладка не определена.

- 2.1. Види адміністративної діяльності органів поліції України. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.2. Напрямки адміністративної діяльності органів поліції України **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3. Правовий інструментарій в діяльності органів поліції України **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4. Проходження служби в органах і підрозділах поліції України **Ошибка! Закладка не определена.**

Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**

Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 3. Превентивна робота органів поліції України

0

Ошибка! Закладка не определена.

- 3.1. Поняття та види превентивної поліцейської діяльності. Характеристика та особливості застосування превентивних поліцейських заходів. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.2. Превентивна діяльність дільничних офіцерів поліції ... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.3. Превентивна робота поліції у сфері дозвільної системи. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.4. Превентивна робота поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху **Ошибка! Закладка не определена.**

Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**

Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 4. Організація забезпечення публічної безпеки та порядку

О

шибка! Закладка не определена.

4.1. Поняття, зміст і значення публічної безпеки та порядку...**Ошибка! Закладка не определена.**

4.2. Правове регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку..**Ошибка! Закладка не определена.**

4.3. Організація діяльності органів поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів...**Ошибка! Закладка не определена.**

4.4. Організація діяльності органів поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку під час надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження..... **Ошибка! Закладка не определена.**

4.5. Основні обов'язки, права й відповідальність нарядів поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку **Ошибка! Закладка не определена.**

4.6. Роль органів поліції під час забезпечення публічної безпеки та порядку в разі введення воєнного стану..**Ошибка! Закладка не определена.**

Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**

Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 5. Захист і дотримання прав та свобод людини в діяльності поліції

Ош

ибка! Закладка не определена.

5.1. Права людини та рівень їх забезпечення в Україні. Діяльність поліції щодо забезпечення прав і свобод людини ..**Ошибка! Закладка не определена.**

5.2. Забезпечення прав людини на стадії досудового розслідування. Заборона катувань і жорсткого поводження в діяльності поліції.....**Ошибка! Закладка не определена.**

5.3. Дотримання прав людини під час затримання й арешту. Дотримання прав людини під час застосування працівниками поліції заходів фізичного впливу (сили) та вогнепальної зброї..... **Ошибка! Закладка не определена.**

5.4. Розслідування випадків порушення поліцейськими прав людини.....**Ошибка! Закладка не определена.**

5.5. Юридичні гарантії професійної діяльності працівників поліції.....**Ошибка! Закладка не определена.**

Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**

Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 6. Протидія насильству в сім'ї як вид адміністративної діяльності органів поліції України

Ош

ибка! Закладка не определена.

6.1. Правове регулювання протидії насильству в сім'ї: національний та міжнародний вимір..... **Ошибка! Закладка не определена.**

6.2. Особливості розгляду поліцейськими заяв і повідомлень про вчинення насильства в сім'ї.....**Ошибка! Закладка не определена.**

6.3. Дії поліцейських щодо реагування на факти психологічного, економічного, фізичного та сексуального насильства в сім'ї...**Ошибка! Закладка не определена.**

- 6.4. Вчинення насильства в сім'ї щодо неповнолітніх та неповнолітніми членами сім'ї. Діяльність дільничного офіцера поліції щодо протидії домашньому насильству над дітьми..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 6.5. Взаємодія інспекторів поліції з органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, недержавними та громадськими організаціями щодо протидії насильству в сім'ї..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- Питання для самоконтролю*..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- Тестові завдання**..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 7. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів поліції

Ош

ибка! Закладка не определена.

- 7.1. Зміст та особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.2. Проведення у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчих органам поліції: завдання, принципи та стадії..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.2.1. Порухення справи і попереднє з'ясування її обставин..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.2.2. Розгляд справи..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.2.3. Оскарження та опротестування постанови у справі, перегляд справи..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.2.4. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.3. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів поліції щодо розгляду та вирішення звернень громадян. Надання відповідей на інформаційні запити..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.3.1. Поняття та види звернень громадян. Вимоги, які висуваються до звернень громадян, і наслідки недотримання таких вимог.... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.3.2. Порядок та строки розгляду звернень громадян..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.3.3. Надання відповідей на інформаційні запити..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- Питання для самоконтролю*..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- Тестові завдання**..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 8. Протидія нелегальній міграції як вид адміністративної діяльності органів поліції України

9

- 8.1. Поняття, ознаки та причини нелегальної міграції. Механізм протидії нелегальній міграції..... 9
- 8.2. Органи поліції як суб'єкт протидії нелегальній міграції..... 16
- 8.3. Порядок в'їзду і виїзду іноземців з території України. Видворення нелегальних мігрантів..... 22
- 8.4. Проведення у справах про адміністративні правопорушення у сфері міграційних правил..... 27
- 8.5. Взаємодія поліції з іншими правоохоронними органами, органами виконавчої влади та громадськістю у сфері протидії нелегальній міграції..... 32
- Питання для самоконтролю*..... 36
- Тестові завдання**..... 37

Глава 9. Адміністративна діяльність працівників поліції під час надзвичайних ситуацій

ибка! Закладка не определена.

- 9.1. Поняття та зміст надзвичайної обстановки, яка створює особливі умови для роботи поліції **Ошибка! Закладка не определена.**
 9.2. Правові основи організації діяльності поліції в особливих умовах та в разі введення режиму надзвичайного стану **Ошибка! Закладка не определена.**
 9.3. Дії працівників органів поліції при отриманні повідомлення про надзвичайну обстановку **Ошибка! Закладка не определена.**
 9.4. Особливості несення служби в разі введення надзвичайного стану і за надзвичайних обставин **Ошибка! Закладка не определена.**
Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**
Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 10. Контроль і нагляд як основа забезпечення законності в діяльності органів поліції

ибка! Закладка не определена.

- 10.1. Контроль і нагляд у професійній діяльності: сутність, співвідношення, значення **Ошибка! Закладка не определена.**
 10.2. Форми та способи забезпечення законності в діяльності працівників органів поліції. Службова дисципліна в органах поліції **Ошибка! Закладка не определена.**
 10.3. Види контролю за дотриманням законності в діяльності працівників поліції та їх загальна характеристика **Ошибка! Закладка не определена.**
 10.4. Оскарження незаконних дій (бездіяльності) працівників поліції як спосіб забезпечення законності діяльності органів поліції **Ошибка! Закладка не определена.**
 10.5. Загальноправова характеристика адміністративного нагляду органів поліції та його види **Ошибка! Закладка не определена.**
 10.6. Особливості здійснення органами поліції адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі **Ошибка! Закладка не определена.**
Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**
Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Глава 11. Взаємодія поліції та суспільства

ибка! Закладка не определена.

- 11.1. Взаємодія поліції з органами виконавчої влади **Ошибка! Закладка не определена.**
 11.2. Взаємодія поліції з органами місцевого самоврядування **Ошибка! Закладка не определена.**
 11.3. Взаємодія поліції з інституціями громадянського суспільства **Ошибка! Закладка не определена.**
Питання для самоконтролю **Ошибка! Закладка не определена.**
Тестові завдання **Ошибка! Закладка не определена.**

Термінологічний словник	41
Список використаних та рекомендованих джерел	51
Додатки	83
Предметний покажчик	101

ПЕРЕДМОВА

Оптимізація системи заходів щодо забезпечення належного рівня законності та правопорядку в державі, захисту прав і свобод людини та громадянина є невід'ємною умовою становлення України як дійсно демократичної, соціальної, правової держави. Відповідно до ст. 3 Конституції України саме права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Отже, на державу та її відповідні органи покладається обов'язок визнання прав і свобод людини та громадянина, створення умов для їх практичного дотримання і гарантування захисту, що досягається в результаті реалізації державою правоохоронної функції.

Одним із основних суб'єктів, на які державою покладається обов'язок щодо забезпечення законності та правопорядку, є Національна поліція України як державний сервісний орган влади, який служить державі й суспільству, захищаючи їхні права та законні інтереси. Необхідність створення цього органу у 2015 році була зумовлена глибинними трансформаційними процесами, що відбувалися й продовжують відбуватися в системі публічного управління. Основною метою зазначених процесів є створення таких управлінських установ та інституцій, які будуть здатними розробляти й ефективно впроваджувати європейські принципи діяльності органів публічної влади, сприятимуть оптимізації національного правотворення і правозастосування в частині забезпечення прав та свобод людини і громадянина.

Саме це і зумовило прийняття фундаментального керівного документа – закону України «Про Національну поліцію», який остаточно врегулював її правовий статус, визначив завдання, функції, структуру, порядок проходження служби в органах поліції, здійснення громадського контролю за її діяльністю та принципи побудови партнерських відносин із громадянським суспільством.

Національна поліція України – центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку. Серед широкого кола функцій, реалізацією яких уповноважені займатися органи поліції, особливе місце займає адміністративна функція, що здійснюється за допомогою відповідних адміністративно-правових засобів. Саме від того, яким чином побудовано механізм реалізації даної функції, чи відповідає адміністративна діяльність поліції європейським стандартам публічно-сервісної діяльності, залежить стан правопорядку в державі та її окремих регіонах.

Сутність адміністративної діяльності поліції суттєво відрізняється від того змістового наповнення, що було притаманне міліції. Це зумовлено зміною філософії та принципів внутрішньої організації поліції, а також гуманістичною, демократичною та соціальною спрямованістю її завдань, функцій і повноважень. У зв'язку з тим важливого значення набуває вироблення уніфікованих підходів до розкриття змісту адміністративної діяльності органів поліції України, здійснення повноцінного науково-методичного забезпечення діяльності цього правоохоронного органу, підвищення рівня правової підготовки її працівників.

Навчальна дисципліна «Адміністративна діяльність органів поліції» – одна з основних спеціальних дисциплін, яку вивчають у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ. Ця дисципліна належить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, вивчення яких спрямоване на підготовку висококваліфікованих фахівців для роботи в органах Національної поліції шляхом формування у них системи знань і вмінь, необхідних для реалізації в межах компетенції державної політики у сферах підтримання публічної безпеки й порядку, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони прав та свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності тощо.

Таким чином, основною метою цього видання є створення такого підручника, який би одночасно передбачав поглиблене теоретико-методологічне та прикладне вивчення відповідної навчальної дисципліни. Найважливішими завданнями курсу є формування у курсантів і слухачів знань, умінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам основних посад працівників Міністерства внутрішніх справ України та завданням, які постають перед Національною поліцією на конкретному етапі розвитку українського суспільства.

У змісті підручника знайшли своє відображення сучасні теоретичні напрацювання українських і зарубіжних науковців щодо сутності адміністративної діяльності поліції, враховані основні концепції та положення сучасного рівня розвитку діяльності органів поліції, зокрема один із основних векторів розвитку нашої держави – «вектор безпеки», який передбачає цілий комплекс дій правового та організаційного характеру, що, як правило, зумовлені необхідністю здійснення реформи правоохоронної системи.

Використання підручника у навчальному процесі сприятиме вільному орієнтуванню в основних положеннях законодавства України, що регулює адміністративну діяльність органів поліції; системі та структурі органів поліції; завданнях основних підрозділів поліції щодо підтримання публічної безпеки і порядку; видах заходів адміністративного впливу, які застосовуються поліцією під час виконання завдань щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, та умовах, необхідних для їх застосування; формах взаємодії поліції з іншими правоохоронними органами, місцевим самоврядуванням та громадськістю; особливостях процесуальних документів, які складаються під час адміністративної діяльності поліції. Завдяки ознайомленню з матеріалом, викладеним у підручнику, курсанти і слухачі зможуть доволіно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час професійної діяльності поліції, організувати свою діяльність на основі певного алгоритму; орієнтуватися у процесі зміни професійних завдань та ускладнення оперативної обстановки, знаходити шляхи вирішення нетипових завдань, що виникають під час забезпечення публічної безпеки й порядку, спілкування з громадянами та правопорушниками.

Підручник буде корисним курсантам, слухачам, ад'юнктам, аспірантам, докторантам, викладачам вищих навчальних закладів МВС України зі специфічними умовами навчання, працівникам органів державної влади й органів місцевого самоврядування, представникам громадських об'єднань, а також усім, хто цікавиться проблемами правоохоронної та правозахисної діяльності.

Глава 8 ПРОТИДІЯ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ ЯК ВИД АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

8.1. ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ПРИЧИНИ НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ. МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Нові реалії сьогодення характеризуються збільшенням масштабів міграційних процесів у світі, розширенням та розвитком зв'язків між країнами. Мігранти завжди вносили свій вклад у розвиток будь-якої країни, її економічної, соціальної та культурної складових.

Україна завдяки своєму вигідному територіальному положенню стала транзитною державою для потоку мігрантів у країни Європейського Союзу (далі – ЄС), адже у нашій країні є спільні сухопутні кордони з Румунією, Польщею, Словаччиною та Угорщиною, які простягаються на сотні кілометрів. Попри свою економічну вигоду розташування, Україна зручна і для нелегальної міграції, тобто незаконного переміщення поза пунктами пропуску або з приховуванням від прикордонного та митного контролю. До країн ЄС мріє потрапити багато людей, зокрема з арабських та мусульманських країн. Серед основних потоків нелегальних мігрантів і шукачів притулку, які направляються до нашої країни або, що відбувається найчастіше, використовують її як транзитну зону, можна виділити громадян Сирії, Пакистану, Афганістану, Іраку, Палестини, Нігерії, Ефіопії, Судану, Єгипту. Зокрема, відбулася переорієнтація на переправлення громадян країн пострадянського простору, насамперед це стосується Грузії, Росії та Молдови. Крім того, збільшилася кількість випадків використання процедури легального в'їзду, студентського каналу й отримання статусу біженця для тимчасової легалізації іноземців в Україні, зокрема громадян Сомалі, Афганістану та В'єтнаму. Збільшується потік громадян Сирії через нестабільну ситуацію в країні.

Високий рівень нелегальної міграції викликає стурбованість, оскільки спричиняє низку негативних наслідків і загроз для суспільства й держави. Підвищується рівень криміналізації суспільства, зокрема, збільшується кількість мігрантів, які переховуються від закону, злочинців, терористів, швидко розвивається корупція та організована злочинність, пов'язана з незаконним ввезенням мігрантів, учиненням злочинів як мігрантами, так і щодо них, зростанням рівня «супровідних» злочинів (торгівлі людьми та зброєю, наркобізнесу, тероризму тощо). Крім того, відзначається зростання тіньової економіки і розширення нелегального ринку праці, виникає міжнаціональна напруженість, з'являються нові політичні й економічні загрози для держави. Отже, нелегальна міграція своїм існуванням створює потенційну та реальну загрозу належному функціонуванню нашої держави, оскільки потік нелегальних іммігрантів є безпосереднім викликом безпеці. Йдеться, з одного боку, про безпеку держави як приймаючої сторони, а з іншого, –

про безпеку людей. При цьому важливими складовими безпеки є: особиста чи індивідуальна безпека, фізична безпека в широкому розумінні; соціальна безпека, збереження гідного соціального статусу та системи гарантій і благ; економічна безпека. На даний момент також особливою загрозою нелегальна імміграція становить у санітарно-епідеміологічному вимірі країни перебування. Крім того, нелегали, не маючи стабільної зайнятості та бажання повертатись у гірші умови, поповнюють групи «вигнанців суспільства» і стають джерелом злочинності й тероризму.

Нелегальною міграцією є незаконне перетинання державного кордону, тобто поза пунктами пропуску або в пунктах пропуску, але з уникненням прикордонного та митного контролю, з використанням підроблених документів, візи або без таких, самостійно чи за допомогою третіх осіб, а також проживання на території країни без отримання дозволу в установленому законом порядку.

Нелегальна міграція займає вагомий відсоток у структурі міграційних потоків. Вона є соціально небезпечним, шкідливим, протизаконним явищем, яке реально загрожує економічним інтересам і громадській безпеці нашої держави. Вона є однією з причин зростання злочинності, поширення небезпечних захворювань, розвитку підпільного ринку праці, виникнення напруженості у відносинах між багатьма державами¹.

Україна ще не має достатнього досвіду державного регулювання процесів нелегальної міграції. Тому на сьогодні одним із важливих завдань є продумане вироблення комплексної протидії нелегальній міграції².

Ефективною протидією нелегальній міграції може бути лише як наслідок характеристики такого явища крізь призму його ознак, що містяться у стані, структурі, динаміці й географії нелегальної міграції.

Першою ознакою нелегальної міграції є стан нелегальної міграції.

Стан нелегальної міграції – це кількісні показники, що характеризують дане явище у визначений період часу в абсолютних цифрах або у відносних показниках. До стану належить інформація про кількість нелегальних мігрантів, скоєні ними правопорушення, вжиті за ними заходи³.

Друга ознака нелегальної міграції полягає в наявності визначеної структури.

Якщо стан – це кількісний показник, то коли говорити про її структуру, передбачається, що вона визначається з якісного боку. Нелегальна міграція є поліструктурним явищем. Виділення в ній структурних елементів багато в чому пов'язане з низкою причин, заради яких здійснюється нелегальне переміщення. Зокрема: 1) залежно від мети призначення нелегальне переміщення можна поділити на: а) транзитне переміщення; б) переміщення з метою постійного проживання; в) переміщення з метою тимчасового притулку; 2) за часом протікання

¹ Олефір В. І. Державна міграційна політика України (організаційно-правовий аспект): дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2005. С. 66.

² Там само.

³ Бандурка О. О. Адміністративно-правове регулювання міграційних процесів: підручник. Харків, 2002. С. 122.

міграції можна виділити: а) термінове переміщення – має обмеження в часі; б) безстрокове – не має обмежень у часі; 3) за моментом виникнення цього явища: а) з моменту порушення правил в'їзду на територію держави та вїзду з неї; б) з моменту порушення правил перебування на території держави, що зумовлює необхідність продовження візи та реєстрації на території країни перебування⁴.

Третьою ознакою нелегальної міграції є її динаміка.

Динаміка – це зміна кількісних та якісних показників нелегальної міграції, а також скоєних нелегальними мігрантами правопорушень у цілому за визначений період часу. Нелегальна міграція не є статичним явищем, воно швидко та динамічно розвивається у просторі й часі. Тому ця ознака має важливе значення щодо її вивчення, а також визначення параметрів (сфери) протидії.

Невід'ємною ознакою нелегальної міграції є її латентність.

Латентність нелегальної міграції, як уявляється, є наслідком прибутковості відповідної протиправної діяльності. У свою чергу, саме прибутковість забезпечила для неї риси професійно організованої мережі. У багатьох випадках вона характеризується наявністю спеціально створеної системи захисту від виявлення і притягнення винних до встановленої законом відповідальності; особливо ретельним маскуваням цілей; максимальним наданням їй видимої легальності, тобто відповідності правовим нормам, законній діяльності.

Значна кількість ознак нелегальної міграції міститься в її географії.

Під географією нелегальної міграції розуміють просторово тимчасовий розподіл нелегальної міграції на території України⁵.

За даними ДМС України та Національної поліції України нелегальна міграція має масовий прояв у великих містах, а також у прикордонних зонах, які є місцем переправлення нелегальних мігрантів до країн ЄС. Сільська місцевість приваблює виключно тих нелегальних мігрантів, які вирішили залишитися на постійне місце проживання або отримали статус біженця, але за статистикою це дуже незначна кількість осіб.

Підвищена увага до нелегальної міграції спричинена виникненням перед державою необхідності протидіяти їй як небажаному, шкідливому, суспільно небезпечному явищу. Практика розв'язання аналогічних проблем невблаганно свідчить про те, що вжиті заходи повинні ґрунтуватися на чіткому уявленні причин нелегальної міграції. Об'єктивне і точне визначення причин є ключем до пізнання всієї сукупності процесів, які сприяють нелегальній міграції, ієрархії та взаємозв'язків компонентів такої сукупності. Адже чим краще ми знаємо причини, тим цілеспрямованіше можемо діяти щодо нейтралізації цього негативного явища⁶.

Нелегальна міграція є складним явищем з міждержавними характеристиками. В її особливостях закладено чинники, зумовлені, як країною, громадянами якої є мігранти, так і країнами, до яких і через які вони прямують. Виходячи з цього, причини нелегальної міграції можуть бути охарактеризовані у межах двох груп.

⁴ Там само. С. 123.

⁵ Там само.

⁶ Там само. С. 126.

До першої групи причин нелегальної міграції належать ті, що зумовлені соціально-економічними та іншими особливостями країни громадянства мігранта: політичні, дискримінаційні, економічні причини, збройні конфлікти, природні, екологічні катастрофи, державні реформи, причини інтелектуального, культурного характеру.

Політичні причини викликають міграції, що прийнято називати політичними міграціями. Такі міграції настають у результаті зміни політичних режимів. У тих країнах світу, де особа, яка належить до опозиційного табору, може бути фізично або морально знищеною, створюються умови для політичних мігрантів. Політичний мігрант може розраховувати на своє повернення на батьківщину лише тоді, коли перетворення, що відбуваються в державі, знімають реальні загрози його фізичному існуванню і створюють умови для рееміграції⁷.

Збройні конфлікти розглядають як одну з форм розв'язання протиріч між протидіючими сторонами із застосуванням зброї. У результаті виникає комплекс погроз населенню, одним із шляхів подолання яких є нелегальна міграція. Так, за даними ООН основним фактором, що впливає на зростання кількості шукачів притулку, є війна в Сирії. Якщо виключити цю країну з обрахунків, то з 2011 року зростання відбулося лише на рівні 5 % (+ 500 тис. осіб). Із 2012 р. кількість сирійських біженців зросла більш ніж у 30 разів: 23,4 тис. на кінець 2012 та 799,9 тис. на кінець 2015 р. За межами ЄС конфлікт у Сирії найбільше вплинув на Туреччину (1,8 млн зареєстрованих біженців), Ліван (1,2 млн), Йорданію (628 800), Ірак (251 300) та Єгипет (131 900) станом на середину 2015 року⁸.

Дискримінаційні причини. Сутність цих причин полягає в обмеженні або позбавленні прав певної категорії громадян за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Дискримінація означає будь-яке розходження, виняток або перевагу, що заперечує або применшує рівень здійснення прав людини. Положення про захист прав людини ґрунтується на принципі заперечення дискримінації та, навпаки, дотримання прав і свобод людини та громадянина.

Природні катастрофи також можуть бути причиною нелегальних міграцій. Як правило, відповідні міграції відбуваються, якщо на території компактних поселень або поблизу людських помешкань виникають екологічні катаклізми. Наприклад, зсуви гірських порід чи снігових лавин, виверження вулкана, опущення під воду суходолів тощо.

Екологічні катастрофи спричиняють міграції, які ґрунтуються на різкому зростанні суперечностей у відносинах між суспільством та природою, порушенні природних процесів унаслідок відсутнього антропогенного впливу, що посилюється у другій половині ХХ ст. і спричиняє активні міграції з метою пошуку незабруднених територій.

⁷ Там само. С. 128.

⁸ Солодзько А. Міграційна криза в ЄС: аналітика та аналіз політики // CEDOS. Аналітичний центр: сайт. URL: <https://www.cedos.org.ua/uk/migration/mihratsiina-kryza-v-yes-statyty-ka-ta-analiz-polityky>.

Державні реформи можуть бути причиною виникнення нелегальної міграції. Міграції внаслідок реформ – це масовий виїзд із території країн, у межах яких: а) обмежуються права і свободи особи (людини); б) здійснюються реформаційні заходи, які боляче вдаряють по життєвих і суспільних інтересах; в) створюється етнічне, політичне, релігійне та соціальне напруження; г) ініціюються збройні конфлікти і соціальні протистояння; ґ) здійснюється перехід від світських держав до релігійних суспільств; д) зміщуються акценти на розбудову держави та суспільства за національними пріоритетами і спрямуваннями; е) витісняються так звані «інородці», причому з посад державної влади, органів управління та місцевого самоврядування⁹.

Причини інтелектуального характеру породжують нелегальну інтелектуальну міграцію. Вона характеризується переміщенням у межах національної території або в міждержавному просторі тієї категорії осіб, які займаються розумовою діяльністю, створюють суспільні блага та матеріальні цінності внаслідок інтелектуальної діяльності. На міждержавному рівні інтелектуальна міграція – це «втеча мізків» за кордон, перетягування інтелектуальних ресурсів з однієї країни до іншої. За інтелектуальним потенціалом активно полюють ті підприємства й фірми, транснаціональні корпорації чи об'єднання, що успішно використовують його для інноваційних нововведень, причому як у сфері виробництва, так і в мистецтві, культурі, науці¹⁰.

Економічні причини можуть також спонукати до нелегальної міграції. Більше того, міграція з економічних причин є постійним соціальним явищем. Це твердження пояснюється нерівномірним господарсько-економічним розвитком тих чи інших держав, їх неоднаковим підходом до розв'язання завдань і проблем ринкової, передусім соціально зорієнтованої, економіки.

До другої групи причин нелегальної міграції належать такі, що зумовлені соціально-економічними й іншими особливостями країни, до якої прибувають мігранти або яку вони перетинають транзитом. Серед них – географічне положення, економічна нестабільність, недосконалість механізму протидії нелегальній міграції, дешеві соціальні послуги, відсутність мовної та культурної ізоляції, організований характер нелегальної міграції.

Географічне положення. Україна приваблює мігрантів своїм геополітичним положенням. Зокрема, наша держава знаходиться у центрі Європи, на перехресті шляхів Схід – Захід, Південь – Північ. Низький рівень життя в Україні приваблює сюди специфічний контингент іммігрантів – низько кваліфікованих або взагалі без будь-якої кваліфікації громадян, кримінальні елементи з країн Південно-Східної Азії, Близького Сходу, Африки, Кавказу та Закавказзя. Останні розглядають Україну не як державу для своєї діяльності, вкладання в її економіку інтелекту, капіталу, а як тимчасове місце перебування, своєрідний плацдарм для подальшої імміграції до країн ЄС.

⁹ Бандурка О. О. Зазнач. твір. С. 129.

¹⁰ Нелегальна міграція та політика держави щодо її протидії: фондова лекція з дисципліни «Міграційне право» / МВС України; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2014. С. 15–16.

Економічна нестабільність. Економічна нестабільність є одним із факторів, які приваблюють і спонукають потоки нелегальної міграції. Так, 36,7 % від загальної кількості опитаних нелегальних мігрантів назвали однією з найбільш привабливих саме цю причину. В економічній нестабільності, неусталеності і нормативно-правового законодавства в Україні вони вбачають можливість швидко скласти значний капітал з мінімальними затратами. Україна стала зручним місцем для перепродажу дешевих товарів, легкого збагачення для тих, хто має хоча б незначний первісний капітал. Маючи навіть обмежені суми грошей у вільно конвертованій валюті, мігранти можуть не тільки тривалий час прожити в Україні, а й зміцнювати своє фінансове становище¹¹.

Недосконалість механізму протидії нелегальній міграції. Під механізмом протидії нелегальній міграції слід розуміти систему організаційно-правових заходів, що використовується державою для утримання міграційних процесів у рамках законності. Недосконалість механізму протидії нелегальній міграції полягає у «прозорості» кордонів, недосконалості нормативно-правового регулювання, прорахунках у формуванні управлінських структур і визначенні їхньої компетенції, не завжди правильному виборі форм і методів впливу на нелегальну міграцію, відсутності методик протидії конкретним формам нелегальної міграції.

Доступність отримання освіти. Освіта у вищих навчальних закладах України є дешевою порівняно з освітніми закладами інших держав. До того ж якість української вищої освіти не поступається світовим стандартам. Як наслідок, умови навчання, проживання, можливість в'їзду до країни дають багато шансів з нелегального становища перейти на легальне. Від загальної кількості опитаних 23 відсотки нелегальних мігрантів бачать в Україні державу, де вони можуть вирішити проблеми щодо їх освіти.

Відсутність мовної та культурної ізоляції. Важливо відзначити, що нелегальні мігранти в Україні не відчувають мовної чи культурної ізоляції, що є характерним для перебування будь-якої людини в невідомій країні. Як правило, вони потрапляють у середовище своїх родичів, земляків. Багато так званих «мігрантів – родичів» (переважно громадяни Китаю, Шрі-Ланки, Індії) для прибуття в Україну використовують приватні запрошення для відвідання іноземців, які тимчасово проживають в Україні, або відвідання громадян України тощо.

Організований характер нелегальної міграції. Транспортну нелегальних мігрантів як сферу незаконного бізнесу отримала організований характер, тобто з метою забезпечення незаконного переміщення мігрантів створюються організовані групи, які забезпечують отримання туристичних віз чи інших необхідних документів або їх підроблення; розробляють маршрути і незаконного перетину державного кордону, забезпечують мігрантів транспортом тощо. Не є винятком Україна. Наприклад, нелегальні мігранти прибувають в Україну часто зі справжніми туристичними візами і вступають у контакт зі своїми співвітчизниками, які допомагають влаштуватися на тимчасове проживання. Під час тимчасового перебування в Україні формуються групи для переходу через кордон, готуються необхідні для цього документи, можливий нелегальний перетин кордону.

¹¹ Бандурка О. О. Зазнач. твір. С. 134.

У широкому розумінні **протидія нелегальній міграції** – це будь-яка діяльність у сфері соціального управління, яка, не переслідуючи спеціальної мети, сприяє зменшенню можливостей для проявів нелегальної міграції, зокрема шляхом забезпечення верховенства права, реалізації інших принципів права, розвитку демократичного суспільства та утвердження правової держави¹².

У вузькому розумінні **протидія нелегальній міграції** – це система правових та організаційних заходів, здійснюваних уповноваженими органами державної влади з метою впливу на суспільні відносини у сфері міграції, попередження, виявлення, припинення порушень міграційного законодавства, притягнення винних осіб до відповідальності, виявлення й усунення причин та умов, що сприяють нелегальній міграції¹³.

Зміст протидії нелегальній міграції розкривається через визначення мети, завдань, напрямів, об'єкта, суб'єктів протидії нелегальній міграції.

Метою протидії нелегальній міграції є забезпечення встановленого порядку перетину іноземцями та особами без громадянства державного кордону України, транзитного проїзду її територію та перебування на її території.

Завданнями протидії нелегальній міграції є: з'ясування основних причин нелегальної міграції; формування державної міграційної політики, а на її підставі визначення стратегії та тактики протидії нелегальній міграції; створення системи міграційного законодавства, у тому числі вдосконалення законодавства з приводу протидії нелегальній міграції; розробка та практична реалізація програм протидії нелегальній міграції; окреслення кола суб'єктів протидії нелегальній міграції; використання позитивного іноземного досвіду протидії нелегальній міграції.

Об'єктом протидії нелегальній міграції є безпосередньо нелегальна міграція, міграційні відносини та їх суб'єкти, причини, що її зумовлюють.

Залежно від характеру та основної мети застосування заходів, спрямованих на протидію нелегальній міграції, можна виділити такі **основні напрями протидії нелегальній міграції**: 1) попередження нелегальної міграції; 2) встановлення фактів незаконного перебування іноземців та/або осіб без громадянства на території України; 3) припинення порушень міграційного законодавства; 4) реалізація заходів відповідальності щодо порушників міграційного законодавства.

Ефективна протидія нелегальній міграції можлива за умови створення та реалізації належної системи забезпечення цієї діяльності.

Система забезпечення протидії нелегальній міграції – сукупність взаємопов'язаних та узгоджених заходів науково-методичного, кадрового, просвітницького, матеріально-технічного, інформаційно-аналітичного та іншого характеру, спрямованих на практичну реалізацію основних завдань у сфері протидії нелегальній міграції.

Встановлення і підтримка цього режиму забезпечуються за допомогою різних механізмів, серед яких чинне місце посідає **механізм протидії нелегальній**

¹² Голобородько Д. В. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ щодо протидії нелегальній міграції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровськ, 2009. С. 29.

¹³ Там само.

міграції як функціонування взаємодіючих організаційно-структурних формувань, які з допомогою компетенційних способів реалізують правові акти щодо протидії нелегальній міграції. Таким чином, цей механізм містить: 1) систему правових актів, що є правовою основою функціонування взаємодіючих організаційно-структурних формувань; 2) організаційно-структурні формування протидії нелегальній міграції; 3) організаційно-правові способи протидії нелегальній міграції¹⁴.

Механізм протидії нелегальній міграції має всі основні системоутворюючі ознаки, які доводять, що механізм протидії нелегальній міграції є системою.

8.2. ОРГАНИ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Поліція є державним органом виконавчої влади, який, керуючись принципом безперервності, служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, що, у свою чергу, нерозривно пов'язано з протидією нелегальній міграції.

Виходячи з аналізу ст. 23 закону України «Про Національну поліцію», до повноважень поліції, які, зокрема, реалізуються щодо протидії нелегальній міграції, можна віднести такі:

1) здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень;

2) виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживання у межах своєї компетенції заходів для їх усунення;

3) вживання заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припинення виявлених кримінальних та адміністративних правопорушень;

4) здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;

5) розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом;

6) у випадках, визначених законом, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, забезпечення виконання рішень про застосування адміністративних стягнень;

7) доставляння у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;

8) вживання заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях.

У процесі реалізації своїх повноважень поліція активно використовує різноманітні за характером, формами і методами засоби та способи впливу на суспільні

¹⁴ Олефір В. І. Зазнач. твір. С. 290.

відносини з метою їх упорядкування. Серед цієї сукупності засобів можемо виокремити, як їх визначають в юридичній літературі, адміністративно-правові засоби. Практична реалізація адміністративно-правових засобів здійснюється в межах діяльності, яка в юридичній літературі отримала назву адміністративної.

Адміністративна діяльність поліції щодо протидії нелегальній міграції має характерні риси: державно-розпорядчий та підзаконний характер; державно-владний характер; підпорядкованість і підконтрольність у процесі її здійснення; законність; профілактичну спрямованість. Крім того, у процесі здійснення адміністративної діяльності щодо протидії нелегальній міграції поліція реалізовує контроль-наглядові повноваження.

Сутність державного контролю полягає у спостереженні та перевірці розвитку суспільної системи й усіх її елементів відповідно до визначених напрямів, а також у попередженні та виправленні можливих помилок і неправомірних дій, що перешкоджають такому розвитку¹⁵. Як окремий вид (форму) контролю розглядають нагляд, застосування якого при виявленні порушень може супроводжуватись заходами впливу державно-владного характеру¹⁶.

До контроль-наглядових повноважень поліції, що протидіють нелегальній міграції, можна віднести:

- проведення рейдів щодо дотримання встановлених правил реєстрації іноземців адміністрацією готелів, гуртожитків, санаторіїв чи будинків відпочинку, що обслуговують іноземних громадян;

- обходи і перевірки місць можливого скупчення нелегальних мігрантів, студентських гуртожитків, готелів, приватних квартир, ринків, фірм, що мають у своєму штаті іноземців, які виконують певні обов'язки й отримують заробітну плату;

- вжиття заходів щодо встановлення місць концентрації нелегальних мігрантів та осіб, які надають цим особам житло для нелегального переховування та послуги для подальшого пересування по території України, шляхом опитувань працівників житлово-комунальних служб, домових комітетів та з використанням інших оперативних можливостей;

- вживання заходів щодо здійснення перевірок автотранспорту шляхом огляду, особливо в прикордонних районах та на транзитних магістралях країни, з метою виявлення випадків перевезення нелегальних мігрантів;

- контроль за створенням та функціонуванням спільних підприємств, компаній, сфера діяльності яких пов'язана з іноземним туризмом навчальних закладів, що здійснюють підготовку іноземців та осіб без громадянства¹⁷.

Здійснення контроль-наглядових повноважень пов'язане із застосуванням переконання, заходів адміністративного примусу (крім заходів адміністративної відповідальності). Водночас діяльність щодо реалізації контроль-наглядових повноважень належить до неюрисдикційних проваджень і спрямована на

¹⁵ Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / редкол.: В. Б. Авер'янов (голова). Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. С. 349.

¹⁶ Там само. С. 350.

¹⁷ Голобородько Д. В. Зазнач. твір. С. 29.

вирішення справ стосовно відносин позитивного характеру, які пов'язані з одержанням необхідної інформації, виявленням відповідності певної діяльності інт ересам держави, недолікам у змісті ухвалених рішень¹⁸.

Таким чином, контроль но-наглядову діяльність поліції щодо протидії нелегальній міграції необхідно розглядати як складову адміністративної діяльності поліції. Спільним для них є насамперед їх спрямованість, а також застосування заходів адміністративно-правового характеру з метою забезпечення реалізації цієї спрямованості. Відмінність між ними полягає перш за все в тому, що виявлена у процесі контроль но-наглядової діяльності особа, винна у порушенні міграційного законодавства, до адміністративної відповідальності не притягається.

Крім контроль но-наглядової та юрисдикційної, до складу адміністративної діяльності поліції щодо протидії нелегальній міграції належить діяльність з підготовки та ухвалення правових актів управління (нормативних та індивідуальних) щодо розгляду пропозицій і заяв громадян¹⁹ тощо.

Таким чином, з урахуванням вищезазначених ознак адміністративної діяльності та особливостей сфери міграційно-правового регулювання суспільних відносин можемо сформулювати таке визначення: **адміністративна діяльність поліції щодо протидії нелегальній міграції** – це врегульована нормами адміністративного права, підзаконна, державно-владна, виконавчо-розпорядча діяльність, спрямована на попередження нелегальної міграції, виявлення нелегальних мігрантів, їх затримання, забезпечення притягнення до адміністративної відповідальності, виявлення й усунення причин та умов, що сприяють нелегальній міграції.

Якщо говорити про протидію нелегальній міграції в розрізі діяльності конкретних підрозділів, маємо відзначити **підрозділ превентивної діяльності**, робота якого регламентується Положенням про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, затвердженим наказом Національної поліції України від 27.11.2015 № 123. Основне завдання Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України (далі – ДПД) полягає у формуванні та реалізації в межах компетенції державної політики у сферах підтримання публічної безпеки і порядку, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, організації роботи і дозвільної системи, превентивної та профілактичної діяльності, запобігання та припинення насильства в сім'ї.

ДПД виконує низку функцій, частина з яких спрямована на проведення превентивної та профілактичної діяльності, зокрема: організовує в межах компетенції проведення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; забезпечує попередження й реагування на адміністративні та кримінальні прояви; організовує загальну превентивну роботу з дітьми, в тому числі за місцем проживання, у навчальних та виховних закладах тощо.

З приводу діяльності ДПД щодо протидії нелегальній міграції також слід дещо відзначити. Патрульна поліція як окрема складова функціональної системи

¹⁸ Адміністративне право України. Академічний курс. Т. 1. С. 489–491.

¹⁹ Голобородько Д. В. Зазнач. твір. С. 57.

Національній поліції де-факто мала замінити сферу компетенції патрульної служби, державної автомобільної інспекції, служби дільничних інспекторів міліції (СДІМ), кримінальної міліції у справах дітей та підрозділів дозвільної системи. У свою чергу, саме ДПД і його територіальні підрозділи де-факто об'єднали напрямки діяльності (сфери компетенції) таких ліквідованих підрозділів міліції, як патрульна служба, державна автомобільна інспекція, служба дільничних інспекторів міліції, кримінальна міліція у справах дітей та підрозділи дозвільної системи.

Серед посад поліцейських, які входять до підрозділів превенції, саме діяльність **дільничних офіцерів поліції** може бути спрямована на протидію нелегальній міграції. Натомість Положенням про ДПД абсолютно не деталізовано особливості (правила) реалізації повноважень поліцейських за відповідними функціональними напрямками їх діяльності. До речі, на сьогоднішній день залишається чинним наказ МВС України від 11.11.2010 № 550, яким затверджено Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ. Саме цим Положенням у своїй діяльності й досі керуються дільничні офіцери поліції.

Зокрема, згідно з п. 2.1, 2.2 глави 2 Положення на підрозділи дільничних інспекторів прямо покладено як основні завдання проведення профілактичної роботи серед населення (жителів адміністративної дільниці) та здійснення профілактики правопорушень. Як окреме завдання дільничних інспекторів п. 2.3 глави 2 Положення передбачено «участь разом з іншими службами та підрозділами органів внутрішніх справ у виявленні, попередженні, припиненні адміністративних правопорушень та злочинів, а також у розкритті злочинів, учинених на території адміністративної дільниці».

Функції дільничних інспекторів сформульовано у главі 3 Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України, зміст якого дає підстави для їх широкого трактування. У свою чергу, протидію нелегальній міграції дільничні офіцери поліції можуть здійснювати у межах таких функцій: 1) забезпечення прав і свобод людини, її безпеки та захист від протиправних посягань, надання у межах своїх повноважень правової, соціальної допомоги та інших послуг населенню; 2) налагодження співпраці з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, населенням і громадськими формуваннями з охорони громадського порядку у зміцненні правопорядку та профілактиці правопорушень; 3) всебічне, повне й об'єктивне дослідження причин та умов, які призводять до виникнення правопорушень, подання пропозицій щодо їх усунення, інформування населення з цих питань у своїх виступах як перед жителями адміністративної дільниці, так і через засоби масової інформації.

Згідно з п. 9.6 глави 9 цього Положення дільничні інспектори зобов'язані проводити профілактично-роз'яснювальну роботу серед населення з метою формування у свідомості громадян, особливо молоді, правової культури, негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ. Проаналізувавши інші обов'язки дільничних інспекторів, до таких з них, що застосовуються щодо протидії нелегальній міграції, можна віднести:

– попередження, виявлення та припинення адміністративних правопорушень, здійснення в межах своїх повноважень провадження у справах про адміністративні правопорушення;

– при виявленні на території адміністративної дільниці інших порушень, реувавання на які не належить до компетенції органів поліції, інформування про це органи державної влади та місцевого самоврядування.

Крім того, згідно з п. 10.12 глави 10 зазначеного Положення дільничний інспектор здійснює обхід дільниці, перевірку під'їздів будинків, горищ і підвальних приміщень з метою припинення злочинів та інших правопорушень. Такий захід необхідно віднести до спеціальних обов'язків дільничних інспекторів, що має чітко виражений профілактичний характер, в тому числі щодо протидії нелегальній міграції, адже, наприклад, підвальні приміщення часто використовуються з метою розміщення нелегальних мігрантів²⁰.

Отже, особливе навантаження щодо виявлення нелегальних мігрантів покладається на **дільничних офіцерів поліції**, які зобов'язані:

– підтримувати ділові контакти з адміністрацією та відділами кадрів підприємств, установ та організацій, де працюють і постійно проживають іноземці, з метою профілактики та виявлення правопорушень, випадків виїзду іноземців у відрядження та відпустки без дозволу ДМС України;

– періодично здійснювати на території обслуговування перевірки дотримання порядку реєстрації іноземців у місцях відпочинку: готелях, кемпінгах, будинках відпочинку тощо;

– провадити роботу в житловому секторі щодо виявлення іноземців, які проживають без реєстрації чи не за місцем реєстрації або не виїхали після закінчення терміну легального перебування на території України, а також громадян, які дали притулок іноземцям із власних бажань та не забезпечили їх своєчасної реєстрації, надали іноземцям житло, транспортні засоби або інші послуги з порушеннями встановлених правил перебування іноземців в Україні, транзитного проїзду їх через територію України;

– брати участь у перевірках студентських гуртожитків, де проживають іноземці. Перевірки проводяться співробітниками міграційної та інших служб спільно зі співробітниками деканатів із роботи з іноземцями та іншими громадськими організаціями.

Особливу увагу слід приділяти особам, які мають у паспорті відповідну відмітку про видворення з території України. Після прийняття рішення про видворення та встановлення строку для добровільного залишення території України велика кількість іноземців продовжують безпідставно перебувати на території України, переходять тим самим на нелегальне становище, уникають контактів із працівниками ДМС та поліції, зводячи нанівець всі дії працівників правоохоронних органів²¹.

Урегулювання даної ситуації передбачається за можливе здійснити шляхом установаження повноважень щодо контролю за своєчасним залишенням території України іноземцями, відносно яких прийнято рішення про видворення,

²⁰ Закарпатська поліція виявила нелегалів, яких утримували у підвалі [Відео] // UZHINFORM: сайт. URL: <http://uzhinform.com/inshi-zmi/zakarpatska-policiya-a-viyavila-nelegaliv-yakix-utrimuvati-u-pidvali.html>.

²¹ Голобородько Д. В. Зазнач. твір. С. 101.

за дільничними офіцерами поліції та покладення організації проведення відповідних перевірок та направлення до підрозділів превентивної діяльності необхідної інформації про іноземних осіб, на підрозділи ДМС України як на профілюючу службу за цим напрямком.

Із протидією нелегальній міграції нерозривно пов'язана діяльність **патрульної поліції**. Наказом Національної поліції від 06.11.2015 № 73 (в редакції наказу від 31.10.2016 № 1114) затверджено Положення про Департамент патрульної поліції. Аналіз змісту цього Положення дає підстави до функцій Департаменту патрульної поліції, які становлять напрями протидії нелегальній міграції, віднести такі: 1) налагодження та підтримку партнерських відносин з населенням, територіальними громадами та інститутами громадянського суспільства для ефективного виконання завдань патрульної поліції та підвищення довіри населення до неї; 2) забезпечення співпраці підрозділів патрульної поліції у межах наданих їм повноважень з іншими органами (підрозділами) поліції та МВС України; 3) розгляд звернень громадян, установ і організацій, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань, що належать до компетенції Департаменту патрульної поліції; 4) проведення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; 5) виявлення причин та умов, що сприяють учиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживання у межах своєї компетенції заходів щодо їх усунення; 6) вживання заходів із забезпечення публічної безпеки та порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських і річкових портах, інших публічних місцях; 7) у межах інформаційно-аналітичної діяльності патрульної поліції формування баз (банків) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Національної поліції України та МВС України; 8) здійснення інформаційної взаємодії з іншими державними органами України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями.

Працівники патрульної поліції мають право: а) зупиняти транспортні засоби в разі порушення правил дорожнього руху, а також за наявності інформації, що свідчить про причетність водія або пасажирів транспортного засобу до вчинення кримінального чи адміністративного правопорушення (зокрема у сфері міграції), інформації, що свідчить про те, що транспортний засіб чи вантаж можуть бути об'єктом або знаряддям учинення кримінального чи адміністративного правопорушення (зокрема у сфері міграції); б) оглядати транспортні засоби, перевіряти у водіїв документи на право користування і керування ними; в) перевіряти транспортні засоби за базами (банкми) даних, що входять до єдиної інформаційної системи МВС України, і в передбачених законодавством випадках доставляти ці транспортні засоби, документи й вантажі до територіальних органів поліції.

Отже, працівники патрульної поліції наділені такими повноваженнями у сфері протидії нелегальній міграції:

– відповідно до чинного законодавства вживати заходів щодо здійснення перевірок автотранспорту шляхом огляду, особливо в прикордонних районах та на транзитних магістралях країни, з метою виявлення випадків перевезення нелегальних мігрантів;

– при встановленні фактів перевезення нелегальних мігрантів відповідно до чинного законодавства здійснювати заходи щодо затримання та доставлення до чергових частин органів поліції іноземців-порушників, а також автотранспорту й перевізників, документування цих фактів;

– розробка у взаємодії з іншими галузевими службами та органами Державної прикордонної служби оперативних планів (схем-карт, маршрутів) відпрацювання можливих шляхів незаконного пересування мігрантів автомобільним та іншими видами транспорту, а також вжиття заходів щодо їх перекриття.

Працівники чергової частини відповідно до наказу МВС України від 28.04.2009 № 181, яким затверджено Інструкцію з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, зобов'язані: прийняти доставлених осіб, здійснити перевірки на причетність їх до скоєння злочинів та інших правопорушень, на предмет перебування в розшуку, відповідності анкетних даних тим, які вони повідомили, провести огляд і виявлені в них речі обмежені в обігу, вилучити й оформити відповідним протоколом.

8.3. Порядок в'їзду і виїзду іноземців з території України. Видворення нелегальних мігрантів

В'їзд (виїзд) та перебування іноземців в Україні регулюється такими нормативно-правовими актами: законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011; Порядком підтвердження достатнього фінансового забезпечення іноземців та осіб без громадянства для в'їзду в Україну, перебування на території України, транзитного проїзду через територію України і виїзду за її межі та визначення розміру такого забезпечення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2013 № 884; Порядком продовження строку перебування та скорочення або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 150; Порядком оформлення, виготовлення і видачі посвідки на постійне проживання та посвідки на тимчасове проживання, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2012 № 251.

Іноземці в'їжджають (виїжджають) в Україну через пункти пропуску на державному кордоні за національним паспортом і в разі наявності візи, якщо інший порядок в'їзду не встановлено законодавством або міжнародними договорами України.

В'їзд в Україну та виїзд з України здійснюється:

- 1) іноземців та осіб без громадянства – за паспортним документом за наявності відповідної візи, якщо інший порядок в'їзду та виїзду не встановлено законодавством чи міжнародним договором України;
- 2) іноземців, які постійно проживають на території України, – за наявності паспортного документа й посвідчення на постійне проживання на території України;
- 3) осіб без громадянства, які постійно проживають на території України, – за наявності посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;

4) іноземців та осіб без громадянства, яких визнано біженцями в Україні або особами, які потребують додаткового захисту в Україні, – за проїзним документом для виїзду за кордон;

5) іноземців та осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з громадянами України, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання на території України;

6) іноземців та осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з особами, зазначеними у ч. 2–12 ст. 4 закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», а саме: іноземцями та особами без громадянства, яких визнано біженцями в Україні або яким надано притулок в Україні; іноземцями та особами без громадянства, яких визнано особами, що потребують додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист в Україні; іноземцями та особами без громадянства, які відповідно до закону прибули в Україну для працевлаштування та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну для участі в реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну з метою проповідування релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів чи іншої канонічної діяльності за запрошенням релігійних організацій та погодженням з державним органом, який здійснив реєстрацію відповідної релігійної організації, та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну для участі в діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій іноземних держав, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну для роботи у представництвах іноземних суб'єктів господарювання в Україні, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну для роботи у філіях або представництвах іноземних банків, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну для провадження культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами, спортсменами, які набули професійного статусу, а також іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах або участі в діяльності волонтерських організацій, зареєстрованих в Україні у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну для роботи кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації та отримали посвідку на тимчасове проживання; іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну з метою навчання та отримали посвідку на тимчасове проживання, за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

7) іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з працевлаштуванням, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

8) іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з участю в реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

9) іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з участю в діяльності релігійних організацій, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

10) іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з участю в діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій іноземних держав, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

11) іноземців та осіб без громадянства, які працюють у представництвах іноземних суб'єктів господарювання в Україні, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

12) іноземців та осіб без громадянства, які працюють у філіях або представництвах іноземних банків на території України, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

13) іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні у зв'язку з провадженням культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами, а також іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні з метою участі у міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

14) іноземців та осіб без громадянства, які працюють кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації на території України, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

15) іноземців та осіб без громадянства, які навчаються у навчальних закладах України не менш як протягом одного року, – за паспортним документом та посвідкою на тимчасове проживання;

16) іноземців – громадян держав, які можуть в'їжджати в Україну без візи відповідно до законодавства України або міжнародного договору України, – за паспортним документом або іншим документом, якщо це передбачено міжнародним договором України;

17) іноземців, які є громадянами держав, з якими укладено договори про місцевий прикордонний рух, – за документами, які дають право на перетинання державного кордону в межах місцевого прикордонного руху, що оформляються дипломатичними представництвами та консульськими установами України в установленому Міністерством закордонних справ України порядку;

18) іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, – за паспортним документом та військовим квитком рядового, сержантського і старшинського складу²².

Неповнолітні громадяни іноземних держав перетинають державний кордон України на загальних підставах.

Передбачено окремі умови безвізового в'їзду на територію України.

Станом на 15.06.2017 громадяни з країн ЄС (у тому числі Великобританії), країн СНД (крім Туркменістану), Албанії, Андорри, Аргентини, Боснії та Герцеговини, Бразилії, Брунею Даруссалам, Ватикану, Гонконгу (Китай), Грузії, Ізраїлю, Ісландії, Канади, Кореї, Ліхтенштейну, Монако, Монголії, Панами, Парагваю, Сан-Марино, Сант-Кітта і Невіс, Сербії, США, Туреччини, Фінляндії, Чилі, Чорногорії, Швейцарії, Японії можуть в'їжджати та проїжджати транзитом через територію України без візи – переважно за умови, якщо термін перебування їх в Україні є коротким і не перевищує 90 днів фактичного перебування протягом 180 днів²³.

Іноземці з визначених вище країн, які в'їжджають на територію України з метою працевлаштування, постійного проживання, сімейного возз'єднання, навчання чи роботи у дипломатичних місіях, або з інших причин з наміром перебувати на території України більше ніж 90 днів, повинні отримати візи в дипломатичних представництвах та консульських установах України за кордоном. За роз'ясненнями Державної міграційної служби України, якщо іноземець з однієї з так званих країн з безвізовим режимом не встиг укласти у встановлений законодавством 90-денний строк перебування протягом 180 днів, який встановлений пунктом 19 Правил в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію, та має істотні підстави для продовження перебування на території України ще впродовж певного короткого терміну до 90 днів, за умови, якщо протягом цього періоду іноземець безперервно перебуватиме на території України, він може звернутися до територіальних органів ДМС України із відповідною заявою. Вона подається не раніше ніж за 10 та не пізніше ніж за 3 дні до завершення терміну дії реєстрації (до закінчення 90-денного строку сумарного перебування іноземця в Україні протягом 180-денного періоду). Підстави подання такої заяви та її зміст передбачаються Порядком розгляду заяв іноземців та осіб без громадянства про продовження строку перебування на території України, затвердженим наказом МВС України від 25.04.2012 № 363. Рішення про продовження терміну перебування іноземців та осіб без громадянства приймає: голова (або його заступники) ДМС України, начальники (або їх заступники) територіальних органів ДМС України.

Необхідно звернути увагу, що іноземні громадяни із зазначених країн в'їжджають на територію України виключно за наявності паспортного документа

²² Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19–20. Ст. 179.

²³ Правила в'їзду та перебування в Україні для громадян іноземних держав // Міністерство закордонних справ України: офіц. сайт. URL: <http://mfa.gov.ua/ua/consular-affairs/entering-ukraine/visa-requirements-for-foreigners>.

або іншого документа, що посвідчує особу та визначений міжнародними договорами України.

Для громадян країн-учасниць СНД діє безвізовий режим в'їзду в Україну та транзитного проїзду через територію України і на довгостроковий термін з дотриманням правил перебування та реєстрації. Отже, громадяни держав-учасниць СНД в'їжджають в Україну, виїжджають з України та прямують транзитом через її територію без віз на підставі паспортного документа для в'їзду за кордон, передбаченого законодавством України, якщо інше не встановлено міжнародними договорами України.

Важливе місце серед заходів адміністративного примусу, які застосовуються до іноземців та осіб без громадянства, займає примусове видворення іноземців та осіб без громадянства (ст. 30 закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»).

Рішення про застосування примусового видворення іноземців та осіб без громадянства приймає адміністративний суд. У свою чергу, правом подання позову до адміністративного суду та як наслідок практичного застосування примусового видворення іноземців та осіб без громадянства наділені: ДМС України, Державна прикордонна служба України (далі – ДПС України) (стосовно іноземців та осіб без громадянства, які затримані ними у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України) та органи Служби безпеки України (далі – СБУ).

Підставою для подання позову до адміністративного суду про реалізацію примусового видворення іноземців та осіб без громадянства і відповідно прийняття такого рішення є:

– невиконання іноземцями чи особами без громадянства в установленний строк без поважних причин рішення про примусове повернення або існування обґрунтованих підстав уважати, що іноземець або особа без громадянства ухилятимуться від виконання такого рішення;

– незаконний перетин державного кордону іноземцями та особами без громадянства.

Згідно із ст. 26 закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземець або особа без громадянства можуть бути примусово повернуті в країну походження або третю країну, якщо їх дії порушують законодавство про правовий статус іноземців та осіб без громадянства або суперечать інтересам забезпечення національної безпеки України чи охорони громадського порядку, або якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України, за рішенням ДМС України чи органу СБУ або ДПС України (стосовно іноземців та осіб без громадянства, які затримані ними у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України) з подальшим повідомленням протягом 24 годин прокурору про підстави прийняття такого рішення. У рішенні про примусове повернення зазначається строк, протягом якого іноземець або особа без громадянства повинні виїхати з України. Зазначений строк не має перевищувати 30 днів із дня прийняття рішення.

Позов про примусове видворення не подається стосовно іноземців та осіб без громадянства, підстави для примусового видворення яких виявлено в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон під час їх виїзду з України.

ДМС України або орган охорони державного кордону на підставі відповідного рішення адміністративного суду з наступним повідомленням протягом 24 годин прокурора розміщує іноземців та осіб без громадянства у пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України.

Іноземці та особи без громадянства, які не мають законних підстав для перебування на території України, затримані в установленому порядку та підлягають примусовому видворенню за межі України, в тому числі прийняті відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію, розміщуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, протягом строку, необхідного для їх ідентифікації та забезпечення примусового видворення (реадмісії) за межі України, але не більш як на вісімнадцять місяців. Типове положення про пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1110.

У випадку затримання іноземця або особи без громадянства за незаконне перетинання державного кордону України поза пунктами пропуску через державний кордон України ДПС України передає таких осіб прикордонним органам суміжної держави.

У свою чергу, з метою контролю за виконанням рішення про примусове видворення службові особи органу ДПС України або ДМС України здійснюють супровід такого іноземця або особи без громадянства.

ДМС України, орган СБУ або орган охорони державного кордону забезпечує проведення дактилоскопії іноземців та осіб без громадянства, відносно яких прийнято рішення про їх примусове видворення, а в разі потреби взяття інших біометричних даних відповідно до закону.

8.4. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ МІГРАЦІЙНИХ ПРАВИЛ

Здійснюючи ті чи інші дії у сфері реалізації права на свободу пересування та вибору місця проживання, громадяни України, іноземці й особи без громадянства повинні дотримуватися міграційного законодавства. Ця вимога ґрунтується на положеннях Конституції України, згідно зі ст. 68 якої кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції та законів України, не посягати на права та свободи, честь і гідність інших людей. Термін «кожен» у цьому випадку означає: громадянин України, іноземець або особа без громадянства.

У випадку порушення норм міграційного законодавства до винної особи можуть бути застосовані заходи юридичної відповідальності. Порушники міграційного законодавства притягаються, як правило, до кримінальної, адміністративної або дисциплінарної відповідальності. Це пояснюється специфікою міграційних правопорушень, що зазвичай не завдають майнової шкоди.

Чинне законодавство не дає визначення адміністративної відповідальності, по-різному воно трактується і в наукових працях з адміністративного права. У сучасній науці з адміністративного права адміністративну відповідальність здебільшого пов'язують із застосуванням заходів державного примусу, розглядають як передбачену санкціями правових норм реакцію на правопорушення, як реалізацію, застосування санкцій. Застосування заходів адміністративної відповідальності тягне за собою обтяжливі для правопорушника наслідки майнового, морального, особистісного чи іншого характеру, яких він повинен зазнати й фактично зазнає. Саме тим правопорушник «відповідає перед державою за неправомірну поведінку».

Аналіз положень КУпАП дає підстави зробити висновок, що повною мірою провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері міграційних правил органи Національної поліції не здійснюють. Лише за фактами вчинення правопорушень, передбачених ст. 204-1 «Незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону України», 206-1 «Незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України», органи Національної поліції наділені повноваженнями щодо документування факту їх вчинення, зокрема складення протоколу про адміністративне правопорушення (ст. 255 КУпАП). У свою чергу, повноваження щодо прийняття рішень за відповідними правопорушеннями віднесено до компетенції районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (суддів) (ст. 221 КУпАП).

Надамо характеристику відповідним правопорушенням.

Незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону України

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері охорони державного кордону України.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст. 204-1 КУпАП, полягає у перетинанні або спробі перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України або в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів або за документами, що містять недостовірні відомості про особу, чи без дозволу відповідних органів влади. Відповідно до вимог закону України «Про державний кордон України» перетинання державного кордону України здійснюється на шляхах сполучення через державний кордон з додержанням устатовленого порядку. Залізничне, автомобільне, морське, річкове, поромне, повітряне та пішохідне сполучення через державний кордон України здійснюється в пунктах пропуску, що встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства і міжнародних договорів України. Пункт пропуску через державний кордон України – це спеціально виділена територія на залізничних та автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна. Морські та річкові невійськові судна і військові кораблі перетинають державний кордон України відповідно до цього Закону, інших актів законодавства, а також

правил, що видаються уповноваженими на те державними органами України й публікуються в установленому порядку. Іноземні невійськові судна і військові кораблі, які зайшли в територіальне море або внутрішні води України з порушенням установлених правил заходження в ці води, є порушниками режиму державного кордону (порушниками державного кордону України). Іноземні підводні човни та інші підводні транспортні засоби є порушниками державного кордону України і в тих випадках, коли вони перетинають державний кордон України в підводному положенні або перебувають у цьому положенні під час плавання та перебування в територіальному морі та внутрішніх водах України. Повітряні судна перетинають державний кордон України у спеціально виділених повітряних коридорах відповідно до зазначеного Закону, інших актів законодавства, а також правил, що видаються уповноваженими на те державними органами України та публікуються в установленому порядку. Переліт державного кордону України поза повітряними коридорами допускається тільки з дозволу уповноважених на те державних органів України. Порушниками порядку перетинання державного кордону України у повітряному просторі (порушниками державного кордону України) є повітряні судна та інші літальні апарати, що перетнули державний кордон України без відповідного дозволу компетентних органів України або вчинили інші порушення правил перельоту через державний кордон України. Порушенням державного кордону України є також перетинання його будь-якими технічними або іншими засобами без відповідного на те дозволу чи з порушенням установленого порядку.

Не є порушеннями правил перетинання державного кордону України вимушене перетинання державного кордону особами, транспортними засобами на суші, заходження іноземних невійськових суден і військових кораблів у територіальне море та внутрішні води України, вимушений вліт повітряних суден та інших літальних апаратів, учинені в стані крайньої необхідності, а також за інших вимушених обставин. Під час надзвичайних ситуацій, зумовлених великими аваріями, катастрофами і стихійним лихом, аварійно-рятувальні формування перетинають державний кордон України для локалізації та ліквідації таких ситуацій у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до міжнародних договорів України.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю прямого умислу.

Суб'єктом правопорушення може бути громадянин України, іноземець або особа без громадянства.

Незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України

Об'єктом даного порушення є суспільні відносини, що складаються з приводу встановленого порядку здійснення транспортних перевезень іноземців та осіб без громадянства територією України. Крім того, дії, передбачені ч. 2 ст. 206-1 КУпАП, порушують ряд правил, нормативів і стандартів обладнання та переобладнання транспортних засобів, що, у свою чергу, створює загрозу для їх безпечної експлуатації. Тож як додатковий об'єкт адміністративного делікту,

передбаченого ч. 2 ст. 206-1 КУпАП, можна визначити також суспільні відносини з приводу забезпечення безпеки руху транспортних засобів²⁴.

Об'єктивна сторона адміністративного делікту, передбаченого ч. 1 ст. 206-1 КУпАП, виражається у формі активної свідомої дії водія транспортного засобу²⁵.

Звертаючись до змісту ч. 2 ст. 206-1 КУпАП, неважко помітити, що всі порушення, зазначені у диспозиції відповідної адміністративно-деліктної норми, скоюються через дію. Виключно активною формою протиправного діяння характеризуються випадки обладнання власниками або водіями транспортних засобів спеціально прихованими або замаскованими місцями, які використовуються для перевезення нелегальних мігрантів.

Проте ця обставина зовсім не означає, що всі без винятку делікти, передбачені ч. 2 ст. 206-1 КУпАП, вчиняються у вигляді дії. Так, санкція норми, якою встановлюється адміністративна відповідальність за порушення правил перевезень територією України іноземців та осіб без громадянства, крім посилання на водіїв та власників транспортних засобів як суб'єктів, котрі безпосередньо здійснюють обладнання цих засобів спеціально прихованими або замаскованими місцями, які використовуються для перевезення нелегальних мігрантів, містить вказівку ще на один вид суб'єктів делікту, передбаченого ч. 2 ст. 206-1 КУпАП. Такими суб'єктами є посадові особи підприємств, установ, організацій, відповідальні за технічний стан, обладнання, експлуатацію транспортних засобів.

Згідно зі ст. 2 закону України «Про дорожній рух» посадові особи, які відповідають за експлуатацію і технічний стан транспортних засобів, зобов'язані «... не випускати на лінію транспортні засоби, технічний стан яких не відповідає вимогам державних стандартів, правил дорожнього руху, а також якщо вони не зареєстровані у встановленому порядку, переобладнані з порушенням вимог законодавства або не пройшли державного технічного огляду»²⁶. Ігнорування цієї вимоги посадовою особою, відповідальною за технічний стан, обладнання та експлуатацію транспортних засобів, означає пасивну форму протиправної поведінки.

Суб'єктом адміністративного делікту, відповідальність за вчинення якого передбачена ч. 1 ст. 206-1 КУпАП, є водій транспортного засобу, а за ч. 2, 3 ст. 206-1 КУпАП, крім того, – власники транспортних засобів. Водієм є особа, яка керує транспортним засобом і має посвідчення водія (посвідчення тракториста-машиніста, тимчасовий дозвіл на право керування транспортним засобом, тимчасовий талон на право керування транспортним засобом) відповідної категорії (п. 1.10 Правил дорожнього руху). Одна з останніх дефініцій поняття «власник транспортного засобу» надана законодавцем у законі України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних

²⁴ Савченко О. І. Проблеми юридичної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України // Актуальні проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства: матеріали круглого столу (Дніпропетровськ, 25 трав. 2007 р.). Дніпропетровськ, 2007. С. 79.

²⁵ Голобородько Д. В. Зазнач. твір. С. 165.

²⁶ Про дорожній рух: закон України від 30.06.1993 № 3353-XII.

засобів». Відповідно до п. 1.6 цього Закону власниками транспортних засобів є: «юридичні та фізичні особи, які відповідно до законів України є власниками або законними володільцями (користувачами) наземних транспортних засобів на підставі права власності, права господарського відання, оперативного управління, на основі договору оренди, довіреності або правомірної експлуатації транспортний засіб на інших законних підставах». Як наслідок, суб'єктом описуваного правопорушення, у разі перебування транспортного засобу у власності юридичної особи, будуть, як правило, посадові особи підприємств, установ, організацій, відповідальних за технічний стан, обладнання та експлуатацію транспортних засобів.

Суб'єктивна сторона правопорушення, встановленого ч. 1 ст. 206-1 КУпАП, характеризується умисною формою вини. Однак у диспозиції цієї норми прямої вказівки на умисел (прямий чи непрямий) немає.

Серед напрямків зовнішньої адміністративної діяльності поліції у сфері протидії нелегальній міграції важливе місце займає здійснення адміністративної юрисдикції, тобто реалізація повноважень, якими вони наділені у сфері протидії порушенням міграційного законодавства.

Основною складовою провадження органів поліції у справах про адміністративні правопорушення у сфері міграційних правил є документування описаних вище правопорушень. У свою чергу, ключовим адміністративно-процесуальним документом на стадії порушення провадження у справах про адміністративні правопорушення є протокол про адміністративне правопорушення.

Усі реквізити протоколу про адміністративне правопорушення заповнюються чорнилом чорного або синього кольору, розбірливим почерком, державною мовою. Не допускаються закреслення чи виправлення відомостей, що заносяться до протоколу про адміністративне правопорушення, а також унесення додаткових записів після того, як протокол про адміністративне правопорушення підписано особою, стосовно якої його складено.

Протокол про адміністративне правопорушення складається у двох примірниках, один з яких під розписку вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності. Цей документ підписується уповноваженою посадовою особою, яка його склала, та особою, яка притягається до адміністративної відповідальності. За наявності свідків і потерпілих протокол про адміністративне правопорушення може бути підписано також цими особами. У разі відмови особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, підписати протокол про адміністративне правопорушення у ньому робиться запис про це.

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу про адміністративне правопорушення та пояснення по суті адміністративного правопорушення, які додаються до протоколу про адміністративне правопорушення, а також викласти мотиви своєї відмови підписати його.

Особі, стосовно якої складається протокол про адміністративне правопорушення, пропонується надати по суті вчиненого адміністративного правопорушення письмове пояснення, яке підписується зазначеною особою. Пояснення може додаватися до протоколу про адміністративне правопорушення окремо, про що

робиться запис у ньому. До протоколу про адміністративне правопорушення долучаються інші матеріали про адміністративне правопорушення (пояснення особи, потерпілих, свідків, висновок експерта, речові докази, протокол про вилучення речей і документів, рапорти посадових осіб, а також інші документи та матеріали, що містять інформацію про правопорушення).

Якщо правопорушення вчинено кількома особами, протокол про адміністративне правопорушення складається стосовно кожної особи окремо.

Відповідно до ст. 257 КУпАП протокол про адміністративне правопорушення та інші матеріали справи надсилаються (надаються) органу (посадовій особі), уповноваженому(ій) розглядати справи про адміністративні правопорушення, а саме про порушення міграційних правил – до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду (судді).

8.5. Взаємодія поліції з іншими правоохоронними органами, органами виконавчої влади та громадськістю у сфері протидії нелегальній міграції

Протидія нелегальній міграції може бути досягнута тільки за умови спільних, скоординованих зусиль усіх суб'єктів такої діяльності: центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, установ та організацій.

Враховуючи напрацьований практикою певний досвід організації взаємодії у сфері протидії нелегальній міграції, таку взаємодію уявляється за можливе класифікувати залежно від системної приналежності взаємодіючих суб'єктів на національному рівні на зовнішню (міжвідомчу) і внутрішню (відомчу).

Зовнішня (міжвідомча) взаємодія – це взаємодія суб'єктів нагляду, різних державних органів, їх служб, підрозділів і працівників між собою та з іншими учасниками процесу протидії нелегальній міграції в Україні.

У свою чергу, зовнішню (міжвідомчу) взаємодію доцільно поділити на два підвиди: а) взаємодія з суб'єктами, для яких протидія нелегальній міграції є одним із службових завдань (ДМС України, ДПС України, поліція, Державна митна служба України, СБУ тощо); б) взаємодія з органами, службами, організаціями, підприємствами, установами та громадськістю, які можуть сприяти реалізації нагляду в зазначеній сфері чи виконують це завдання на добровільних засадах (засоби масової інформації, навчальні заклади, медичні установи, фізичні та юридичні особи, які є приймаючою іноземців стороною тощо).

Організація взаємодії у сфері протидії нелегальній міграції має широкий та різнобічний характер і здійснюється у таких напрямках:

- 1) визначення державної політики у сфері протидії нелегальній міграції;
- 2) розробка та реалізація концепцій та комплексних програм протидії нелегальній міграції;
- 3) проведення міжвідомчих нарад керівників суб'єктів протидії нелегальній міграції як на загальнодержавному, так і на регіональному та місцевому рівнях;

4) проведення взаємозвірок (наприклад, між ДМС України та ДПС України щодо осіб, які перетнули кордон країни з метою отримання статусу біженця, та осіб, які звернулись до ДМС України за його отриманням);

5) узагальнення передового досвіду взаємодії та запровадження його у практику попередження, виявлення, припинення порушень правил паспортно-реєстраційної системи та притягнення до відповідальності винних осіб;

6) аналіз причин і умов, які сприяють порушенню правил паспортно-реєстраційної системи та збільшенню рівня нелегальної міграції (сприятиме виробленню нових форм взаємодії щодо протидії зазначеним явищам);

7) удосконалення правової бази взаємодії суб'єктів протидії нелегальній міграції²⁷.

Аналіз чинних нормативно-правових актів і практики діяльності суб'єктів протидії нелегальній міграції дозволяє виділити певні форми взаємодії при здійсненні нагляду за дотриманням правил паспортно-реєстраційної системи та протидії нелегальній міграції на міжвідомчому рівні.

1. *Планування та проведення спільних заходів, спеціальних операцій тощо.* До спільних заходів можна віднести відпрацювання підприємств, установа та організацій, де можуть працювати нелегальні мігранти чи особи без відповідної реєстрації, а також житлового сектора, гуртожитків, навчальних і розважальних закладів, у яких можуть проживати або навчатись нелегальні мігранти чи особи без реєстрації тощо.

Проведення спільних заходів зазвичай реалізується спеціально сформованими оперативними групами, до складу яких входять представники всіх взаємодіючих суб'єктів. Наприклад, роботу з перевірки помешкань працівники ДМС України проводять у тісній взаємодії з дільничними офіцерами поліції та інколи з працівниками кримінальної поліції, на яких покладається забезпечення працівників ДМС України необхідною інформацією (в тому числі отриманою з оперативних джерел), списками іноземців та осіб, що клопотали про реєстрацію іноземних громадян, тощо. Важливу роль має налагодження ділової взаємодії з посадовими особами житлово-комунальних органів, сільських та селищних рад, квартальних і домових комітетів, робітниками пошти, старшими будинків, старійшинами та лідерами громад і об'єднань іноземців за етнічною ознакою.

Відпрацювання гуртожитку необхідно здійснювати групою співробітників ДМС України та превентивної діяльності поліції, зокрема дільничних офіцерів поліції. Для визначення кількості співробітників у групі необхідно враховувати розміри гуртожитку, кількість кімнат і осіб, що в них проживають, кількість виходів з гуртожитку та з окремого поверху, а також отриману інформацію стосовно можливого проживання в ньому іноземців та їх кількості. Під час проведення перевірки співробітниками поліції блокуються виходи з поверху та з гуртожитку, контролюються вікна першого поверху, пожежні драбини, інші шляхи можливої втечі порушників. Перед проведенням перевірки аналізуються відомості в журналі

²⁷ Завгородній А. Взаємодія суб'єктів нагляду при забезпеченні дотримання правил паспортно-реєстраційної системи. *Legea și viața*. = Закон и жизнь. 2013. № 12. С. 40.

проживаючих, устанавлюються особи з неслов'янськими прізвищами, помешкання яких перевіряються в першу чергу. Перевірки проводяться в присутності коменданта гуртожитку або посадової особи, яка виконує його обов'язки. Огляду підлягають всі жилі, службові та комунікаційні приміщення²⁸.

Проведення перевірки будинків відпочинку, санаторіїв, кемпінгів рекомендовано активізувати в літній час силами ДМС України та дільничних офіцерів поліції. Перед проведенням перевірки за обліковими документами адміністрації з'ясовується контингент відпочиваючих у розрізі країн. У разі встановлення фактів відпочинку іноземців із країн ризикової міграції їхні помешкання перевіряються в першу чергу, з метою виявлення проживання в них сторонніх осіб із числа співвітчизників. Під час проведення перевірок кемпінгів необхідно звертати увагу на наявність на автостоянках автотранспорту з іноземними номерами та номерами прикордонних областей України, встановлювати й проводити перевірку помешкань власників транспорту²⁹.

У прикордонних районах представники ДПС України разом з дільничними офіцерами поліції реалізують заходи із затримання нелегальних мігрантів, їх пособників, здійснюють профілактичну роботу серед населення з питань протидії незаконній міграції та виявлення осіб, які їй сприяють. До цієї роботи також залучаються громадські помічники дільничних офіцерів поліції та ДПС України, члени громадських формувань з охорони громадського порядку, представники органів місцевого самоврядування.

У результаті проведених відповідних заходів протягом 2016 року територіальними органами і підрозділами ДМС виявлено 6390 нелегальних мігрантів (2015 р. – 5111), стосовно 5729 іноземців-правопорушників прийнято рішення про примусове повернення (2015 р. – 4202), 136 іноземців примусово видворено з України у примусовому порядку (2015 р. – 66), 473 іноземці поміщено до ПТПП для підготовки до подальшого примусового видворення (у 2015 р. – 358), 870 іноземцям – порушникам міграційного законодавства України заборонено подальший в'їзд в Україну строком на 3 роки (у 2015 р. – 576)³⁰. При цьому станом на 02.06.2017 виявлено нелегальних мігрантів – 2766; прийнято рішень про примусове повернення – 2664; прийнято рішень про примусове видворення – 123; прийнято рішень про заборону в'їзду – 420³¹.

2. *Надання та виконання доручень.* Наприклад, уповноважені державні органи відповідно до їх компетенції та за наявності підстав, визначених законом,

²⁸ Голобородько Д. В. Зазнач. твір. С. 106.

²⁹ Там само. С. 107.

³⁰ Інформаційний бюлетень Державної міграційної служби України за 2014 рік. Київ, 2015. С. 36 // Державна міграційна служба України: офіц. сайт. URL: http://dmsu.gov.ua/images/pro-dms/centr/2014_byulet.pdf;

Статистика з основної діяльності ДМС України // Там само. URL: <http://dmsu.gov.ua/statistichni-dani/2945-statystyka>.

³¹ Інформація по лінії роботи ДМС України з протидії нелегальній міграції (станом на 02.06.2017) // Там само. URL: http://dmsu.gov.ua/images/stat/migrants_02_06_2017.pdf.

і в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України³², можуть давати доручення Державній прикордонній службі України щодо осіб, які перетинають державний кордон, зокрема і щодо нагляду за дотриманням правил паспортно-реєстраційної системи та протидії нелегальній міграції.

3. *Обмін інформацією (оперативною та статистичною)*. Так, територіальні підрозділи Державної міграційної служби України у 5-денний строк надсилають інформацію про іноземців та осіб без громадянства, яким продовжено строк перебування на території України, в адміністрацію Державної прикордонної служби України³³.

4. *Перевірка осіб за відповідними відомчими інформаційними системами, обліками та базами даних, які існують у суб'єктів нагляду за дотриманням правил паспортно-реєстраційної системи та протидії нелегальній міграції*.

Так, окрім Державної інформаційної системи реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування, під час здійснення нагляду за дотриманням правил паспортно-реєстраційної системи і заходів щодо протидії нелегальній міграції використовуються можливості:

1) автоматизованої інформаційно-пошукової системи «Митниця», ведення якої здійснюється підрозділами Державної митної служби України;

2) автоматизованої бази даних «Відомості щодо осіб, які перетнули державний кордон України», ведення якої здійснюється підрозділами ДПС України;

3) інформаційних баз даних, криміналістичних обліків МВС України:

– АІС «Автомобіль» – про наявність зареєстрованих транспортних засобів та їх перереєстрацію;

– дані про наявність судимості; про відкриті порушені кримінальні провадження; про закриті (припинені) кримінальні провадження щодо конкретних осіб; дані щодо осіб, які звільнені від кримінальної відповідальності та покарання;

– «АРМОР» – дані про осіб, які під час перебування в Україні скоїли порушення законодавства про правовий статус іноземців та осіб без громадянства або не виконали рішення суду чи органів державної влади, уповноважених накладати адміністративні стягнення, тощо³⁴;

4) інформаційних ресурсів органів Державної фіскальної служби. Наприклад, Державна міграційна служба України взаємодіє з Державною податковою службою України під час перевірки достовірності реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта фізичної особи, яка звернулася за оформленням паспорта громадянина України для виїзду за кордон³⁵;

³² Про затвердження Порядку надання Державній прикордонній службі та виконання нею доручень уповноважених державних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон, та визнання тими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: постановою КМУ України від 17.04.2013 № 280. *Офіційний вісник України*. 2013. № 31. Ст. 22.

³³ Про затвердження Порядку розгляду заяв іноземців та осіб без громадянства про продовження строку перебування на території України: наказ МВС України від 25.04.2012 № 363. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-12>.

³⁴ Загородній А. Зазнач. твір. С. 41.

³⁵ Про затвердження Порядку взаємодії Державної міграційної служби України та Державної податкової служби України при перевірці достовірності реєстраційного номера обліко-

5) інформаційних ресурсів СБУ:

– щодо виявлення серед осіб, які подали заяву про надання дозволу на імміграцію, таких, яким дозвіл на імміграцію не може бути надано;

– щодо перевірки на наявність чи відсутність обмежень стосовно виїзду за кордон осіб, які обізнані з відомостями, що становлять державну таємницю, тощо.

5. *Організація та проведення спільних нарад, навчань, тематичних брифінгів, семінарів, лекцій, висвітлення проблем наглядю за дотриманням правил паспортно-реєстраційної системи і протидії нелегальній міграції та шляхів їх вирішення у ЗМІ, проведення виступів у трудових колективах, перед населенням, у навчальних закладах.*

6. *Удосконалення правової основи щодо наглядю за дотриманням правил паспортно-реєстраційної системи та протидії нелегальній міграції з урахуванням проблем, що виникають під час її реалізації.*

Вивчення практики застосування законодавства у сфері дотримання правил паспортно-реєстраційної системи та протидії нелегальній міграції всіма суб'єктами у зазначеній сфері має на меті розробку єдиних рекомендацій для його виконання, виявлення недоліків та прогалин і підготовку погоджених пропозицій щодо їх усунення; створення робочих груп за ініціативою суб'єктів протидії нелегальній міграції для підготовки нових законопроектів, пропозицій про зміни і доповнення законодавства, направлення законопроекту, підготовленого одним суб'єктом, іншим суб'єктам для вивчення та надання зауважень і пропозицій з питань, що стосуються їх компетенції, спільне обговорення законопроектів, що стосуються питань наглядю за дотриманням правил паспортно-реєстраційної системи та протидії нелегальній міграції, прийняття спільних наказів та інструкцій про взаємодію тощо³⁶.

Внутрішня (відомча) взаємодія – взаємодія між собою служб, підрозділів і працівників кожного з уповноважених суб'єктів³⁷.

Відомчий рівень взаємодії щодо протидії нелегальній міграції передбачає взаємодію організаційних структур кожного з уповноважених суб'єктів на підставі внутрішніх інструкцій. Так, наприклад, дільничні офіцери поліції надають територіальним підрозділам кримінальної поліції наявну оперативну та іншу інформацію відносно злочинних груп, які організують проникнення незаконних мігрантів на територію України та їх транзитне переміщення, а також про фізичних та юридичних осіб, що сприяють незаконній міграції.

Питання для самоконтролю

1. Сформулюйте поняття «нелегальна міграція».
2. Назвіть, класифікуйте й охарактеризуйте причини нелегальної міграції.
3. Визначте й проаналізуйте завдання та мету протидії нелегальній міграції.
4. Визначте й охарактеризуйте напрями протидії нелегальній міграції.

вої картки платника податків або серії та номера паспорта фізичної особи, яка звернулася за оформленням паспорта громадянина України для виїзду за кордон: наказ МВС України, М-ва фінансів України від 21.06.2012 № 554/752. *Офіційний вісник України*. 2012. № 63. Ст. 256.

³⁶ Завгородній А. Зазнач. твір. С. 41.

³⁷ Там само. С. 42.

5. Визначте поняття механізму протидії нелегальній міграції крізь призму категорії «система».
6. Визначте особливості адміністративної діяльності поліції щодо протидії нелегальній міграції та відповідно сформулюйте поняття останньої.
7. Визначте перелік та конкретні положення нормативно-правових актів, що регламентують діяльність підрозділів поліції, яка спрямована на протидію нелегальній міграції.
8. Розкрийте зміст компетенції підрозділів превентивної діяльності у сфері протидії нелегальній міграції.
9. Проаналізуйте діяльність патрульної поліції щодо протидії нелегальній міграції.
10. Назвіть найефективніші профілактичні заходи, що можуть застосовуватись поліцією щодо протидії нелегальній міграції.
11. Назвіть правоохоронні органи, з якими взаємодіє поліція щодо протидії нелегальній міграції.
12. Класифікуйте організаційно-правові засади взаємодії щодо протидії нелегальній міграції.
13. Охарактеризуйте нормативно-правові засади в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію.
14. Назвіть підстави для заборони в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну.
15. Вкажіть конкретні підстави примусового повернення іноземців та осіб без громадянства.
16. Опишіть правові засади і процедуру видворення іноземців та осіб без громадянства з України.
17. Охарактеризуйте склад адміністративних правопорушень у сфері міграційних правил.
18. Особливості документування поліцією адміністративних правопорушень у сфері міграційних правил.
19. Назвіть підвідомчість справ про адміністративні правопорушення у сфері порушення міграційних правил, документування яких віднесено до компетенції поліції.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Незаконне перетинання державного кордону, тобто поза пунктами пропуску або в пунктах пропуску, але з уникненням прикордонного та митного контролю, з використанням підроблених документів, візи або без таких, самостійно чи за допомогою третіх осіб, а також проживання на території країни без отримання дозволу в установленому законом порядку:

- а) адміністративна діяльність поліції;
- б) міграція;
- в) нелегальна міграція;
- г) еміграція;
- ґ) імміграція.

2. Кількісні показники, що характеризують дане явище у визначених період часу в абсолютних цифрах або у відносних показниках:

- а) нелегальна міграція;
- б) географія нелегальної міграції;
- в) стан нелегальної міграції;
- г) перевірки дотримання правил дозвільної системи;
- г) перевірки документів у мешканців.

3. Під системою правових та організаційних заходів, здійснюваних уповноваженими органами державної влади з метою впливу на суспільні відносини у сфері міграції, попередження, виявлення, припинення порушень міграційного законодавства, притягнення винних осіб до відповідальності, виявлення й усунення причин та умов, що сприяють нелегальній міграції, розуміють:

- а) запобігання нелегальній міграції;
- б) боротьбу з нелегальною міграцією;
- в) контроль над нелегальною міграцією;
- г) протидію нелегальній міграції;
- г) адміністративну діяльність поліції щодо протидії нелегальній міграції.

4. До суб'єктів протидії нелегальній міграції можна віднести:

- а) державні органи;
- б) органи місцевого самоврядування;
- в) громадські організації;
- г) міжнародні представництва;
- г) усіх вищеперерахованих.

5. Під врегульованою нормами адміністративного права підзаконною, державно-владною, виконавчо-розпорядчою діяльністю, спрямованою на попередження нелегальної міграції, виявлення нелегальних мігрантів, їх затримання, забезпечення притягнення до адміністративної відповідальності, виявлення й усунення причин та умов, що сприяють нелегальній міграції, слід розуміти:

- а) запобігання нелегальній міграції;
- б) боротьбу з нелегальною міграцією;
- в) контроль над нелегальною міграцією;
- г) протидію нелегальній міграції;
- г) адміністративну діяльність поліції щодо протидії нелегальній міграції.

6. До профілактичних заходів, спрямованих на протидію нелегальній міграції, належать:

- а) оприлюднення та роз'яснення через засоби масової інформації, державні органи, підприємства, установи, організації, що приймають іноземців, вимог нормативно-правових актів щодо порядку в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх транзитного проїзду, перебування та виїзду з території України;
- б) проведення співбесід з іноземцями на предмет перевірки наміру їх подальших планів на життя і перебування в Україні;

- в) інформування громадян про стан, причини та наслідки нелегальної міграції в Україні;
- г) перевірка своєчасного вжиття заходів, спрямованих на забезпечення встановленого порядку реєстрації іноземців;
- г) усі перераховані.

7. Про вчинення якого правопорушення у сфері міграції посадові особи поліції уповноважені складати протоколи про адміністративні правопорушення:

- а) порушення прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України або режимних правил у контрольованих пунктах в'їзду-виїзду (ст. 202 КУпАП);
- б) порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України (ст. 203 КУпАП);
- в) порушення порядку працевлаштування, прийняття на навчання, надання житла, реєстрації іноземців та осіб без громадянства та оформлення для них документів (ст. 204 КУпАП);
- г) незаконне перетинання або спроба перетинання державного кордону України (ст. 204-1 КУпАП);
- г) невжиття заходів до забезпечення своєчасної реєстрації іноземців і осіб без громадянства (ст. 205 КУпАП).

8. В'їзд в Україну іноземцю або особі без громадянства не дозволяється:

- а) в інтересах забезпечення національної безпеки України або охорони громадського порядку;
- б) за відсутності доказів, що підтверджують мету запланованого перебування;
- в) у разі відсутності документів, що дають можливість установити намір заявника залишити територію України до закінчення дії візи;
- г) у разі звернення заявника про припинення розгляду клопотання щодо оформлення візи;
- г) у разі подання завідомо неправдивих відомостей або підроблених інших документів.

9. Рішення про примусове видворення іноземця або особи без громадянства приймається:

- а) Службою безпеки України;
- в) прокуратурою України;
- в) Державною міграційною службою України;
- г) Державною прикордонною службою України;
- г) судом.

10. Рішення про примусове видворення іноземця або особи без громадянства виконується:

- а) Патрульною службою МВС України;
- б) Державною міграційною службою України;
- в) Державною прикордонною службою України;
- г) Державною міграційною службою України, Державною прикордонною службою України або Службою безпеки України;
- г) Національною поліцією України та Державною міграційною службою України.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Абсолютне право людини – це право людини, яке у жодному випадку не може бути обмежено.

Адміністративна дільниця – частина території адміністративної зони, яка наказом відділу (відділення) поліції закріплюється за дільничним офіцером поліції.

Адміністративна діяльність Національної поліції України – це урегульована нормами адміністративного права державно-владна, підзаконна, організаційно-розпорядча діяльність, спрямована:

а) на надання поліцейських послуг у сферах охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, забезпечення публічної безпеки і порядку, протидії злочинам та іншим правопорушенням, надання послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги;

б) на впорядкування внутрішньосистемних поліцейських відносин і забезпечення чіткої організації та функціонування всієї системи підрозділів і служб Національної поліції України.

Адміністративна діяльність поліції щодо протидії нелегальній міграції – це врегульована нормами адміністративного права, підзаконна, державно-владна, виконавчо-розпорядча діяльність, спрямована на попередження нелегальної міграції, виявлення нелегальних мігрантів, їх затримання, забезпечення притягнення до адміністративної відповідальності, виявлення й усунення причин та умов, що сприяють нелегальній міграції.

Адміністративна зона – територія, що обслуговується відділом (відділенням) поліції (три-чотири адміністративні дільниці), межі якої визначаються начальником відділу (відділення) поліції.

Адміністративне затримання – це короткочасне обмеження волі правопорушників, пов'язане з примусовим утриманням їх протягом установленого законом терміну в спеціальних приміщеннях поліції.

Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі – це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюються органами поліції. Він установлюється з метою запобігання вчиненню злочинів окремими особами, звільненими з місць позбавлення волі, і здійснення виховного впливу на них.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції – це врегульована нормами адміністративного права (законом та іншими нормативними актами) діяльність уповноваженого структурного підрозділу поліції, посадової особи щодо вирішення індивідуальних адміністративних справ (спорів), пов'язаних з адміністративно-правовими відносинами громадянина або недержавної організації з державним органом (його посадовою особою) при здійсненні цим органом публічної (виконавчої) влади.

Акти управління – це правова форма виконавчо-розпорядчої діяльності поліції. Вони приймаються у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності на підставі закону і є односторонніми владними приписами, які спрямовані на встановлення, зміну й припинення конкретних правових відносин або містять обов'язкові для підпорядкованих по службі осіб і органів поліції правила (норми) організації забезпечення публічної безпеки та порядку.

Босприпаси – спеціально виготовлені вироби одноразового використання, які призначені забезпечити ураження цілей в умовах збройної боротьби, самооборони, полювання, спорту.

Бойова вогнепальна зброя – вогнепальна зброя, призначена для ураження людини та (або) техніки.

Взаємодія – певна організаційна діяльність, що передбачає узгоджені за завданнями, напрямками і часом різноманітні дії в інтересах досягнення спільної мети.

Види адміністративної діяльності органів поліції – це такі її складові, здійснення яких спрямоване на виконання конкретних завдань щодо упорядкування однорідних суспільних відносин, врегульованих окремими нормами адміністративного права і здійснюваних структурними підрозділами або окремими групами підрозділів.

Вогнепальна зброя – зброя, яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння метального заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані.

Воєнний стан визначено як особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Гендерно-обумовлене насильство – це насильство, що вчиняється над особою лише тому, що вона/він належить до тієї або іншої статі.

Громадська безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів, сконцентрованих у його матеріальних і духовних цінностях, від джерел небезпеки природного або штучного характеру під час підготовки та проведення футбольних матчів, за якого забезпечується запобігання загрозам заподіяння шкоди та кими джерелами небезпеки.

Дільничний пункт поліції – службове приміщення, яке надається дільничному офіцеру поліції для роботи і прийому громадян.

До несучасної зброї належить вогнепальна і холодна зброя, яка: знята з озброєння армії та виробництва і для якої серійно не випускаються боєприпаси;

знята з озброєння і яка існує в одиничних екземплярах; виготовлена спеціально для виставок (експонування) в одиничних екземплярах.

Дозвільна система – це особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян.

Дозвільна система у сфері господарської діяльності – сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, анулюванням документів дозвільного характеру.

Дозвільні органи – суб'єкти надання адміністративних послуг, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону видавати документи дозвільного характеру.

Досудове розслідування – це окрема стадія кримінального процесу, початком якої є внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань і яка закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Економічне насильство в сім'ї – умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я.

Екстремальні ситуації – це неочікувані, раптово виникаючі небезпечні обставини, які характеризуються невизначеністю, складністю прийняття рішення, гострою конфліктністю, стресовим станом та несуть загрозу життю і здоров'ю працівника, вимагають максимальної мобілізації резервних можливостей його організму.

Забезпечення законності в діяльності поліції – це формування такого адміністративно-правового режиму в суспільстві, за яким поліція у процесі виконання функції забезпечення прав і свобод громадян, підтримання публічної безпеки і порядку, протидії злочинності і зобов'язана, з одного боку, реалізувати свою діяльність на основі норм чинного законодавства, а з іншого, – здійснювати контроль та нагляд за діяльністю посадових осіб і громадян щодо виконання загальнообов'язкових правил з метою забезпечення правопорядку в державі.

Завдання Національної поліції України – це надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави; протидії злочинності, а також надання послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Загальна профілактична робота – комплекс заходів, спрямованих на виявлення причин та умов, які призводять до скоєння правопорушень, їх усунення в межах своєї компетенції, проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед громадян.

Законність – це принцип, обов'язкова вимога, правовий режим точного та неухильного дотримання, виконання і застосування суб'єктами права вимог законів та основаних на них інших правових актів усіма учасниками суспільних відносин у всіх сферах суспільного життя, за допомогою якого забезпечуються реалізація прав та виконання обов'язків.

Затримання у кримінальному провадженні – тимчасовий запобіжний захід, який застосовується в особливих випадках і за визначеною Кримінальним процесуальним кодексом України процедурою і полягає в обмеженні права особи на свободу.

Заява (клопотання) – звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їх діяльності.

Звіт дільничного офіцера поліції перед населенням – форма профілактичної роботи, яка охоплює систематичне доведення до відома громадян інформації про стан правопорядку на адміністративній дільниці, заходи, які вживаються відділом (відділенням) поліції щодо попередження правопорушень з метою підвищення авторитету і довіри населення до його діяльності.

Індивідуальна профілактична робота – комплекс заходів щодо конкретних осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліках в органах поліції, з метою попередження вчинення ними злочинів та інших правопорушень.

Катування (міжнародний термін) – будь-яка дія, якою будь-якій особі навмисне заподіюється сильний біль або страждання, фізичне чи моральне, щоб отримати від неї або від третьої особи відомості чи зізнання, покарати її за дії, які вчинила вона або третя особа чи у вчиненні яких вона підозрюється, а також залякати чи примусити її або третю особу або за будь-якої причини, що ґрунтується на дискримінації будь-якого характеру, коли такий біль або страждання заподіюються державною посадовою особою або іншою особою, яка виступає як офіційна, чи з їх підбурювання, чи з їх відома або мовчазної згоди.

Катування (національний термін) – умисне заподіяння сильного фізичного болю або фізичного чи морального страждання шляхом нанесення побоїв, мучення або інших насильницьких дій з метою примусити потерпілого чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їх волі, у тому числі отримати від нього або іншої особи відомості чи визнання, або з метою покарати його чи іншу особу за дії, скоєні ним або іншою особою чи у скоєнні яких він або інша особа підозрюються, а також з метою залякування чи дискримінації його або інших осіб.

Клопотання – письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод тощо.

Контракт про проходження служби в поліції – це письмовий договір, що укладається між громадянином України та державою, від імені якої виступає поліція, для визначення правових відносин між сторонами.

Контрольно-наглядова діяльність поліції – це правова форма діяльності органів та підрозділів поліції, що виражається у здійсненні юридичних дій у справі спостереження і перевірки відповідності виконання і додержання підконтрольними їм суб'єктами правових розпоряджень та припинення правопорушень певними організаційно-правовими засобами.

Ліцензування – засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрямований на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів.

Масові заходи – це заходи громадсько-політичного, релігійного, спортивного, культурно-видовищного характеру за участю значної кількості громадян, що проводяться з нагоди відзначення офіційних (державних), професійних, релігійних свят, пам'ятних дат, а також за ініціативою політичних партій, рухів, громадських об'єднань, релігійних конфесій, громад, окремих громадян, спортивних організацій, закладів культури тощо.

Механізм протидії нелегальній міграції – це функціонування взаємодіючих організаційно-структурних формувань, які з допомогою компетенційних способів реалізують правові акти щодо протидії нелегальній міграції.

Мисливська вогнепальна зброя – вогнепальна зброя, призначена для ураження тварин і птахів під час полювання.

Місцеве самоврядування – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України.

Нагляд – це сукупність безперервних дій зі спостереження за додержанням законності у відповідних суспільних відносинах, які здійснюються компетентними на те органами із застосуванням наданих їм законодавчим актом повноважень і спрямовані на попередження, виявлення і припинення порушень, а також притягнення порушників до відповідальності, однак без втручання в господарську діяльність піднаглядних об'єктів.

Надзвичайна ситуація – це обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

Надзвичайна обстановка для органів поліції – це така обстановка, за якої явища, що виникають чи надходять, події соціального (криміногенного і некриміногенного характеру), природного, біологічного, техногенного та іншого походження характеризуються підвищеним ступенем небезпеки умовам життєдіяльності

населення, а усунення їх негативних наслідків покладається на уповноважені органи та підрозділи поліції.

Надзвичайні ситуації природного характеру – це небезпечні геологічні, метеорологічні, гідрологічні, морські та прісноводні явища, деградація ґрунтів рослинного шару чи надр, природні пожежі, зміна стану повітряного басейну, інфекційна захворюваність людей, сільськогосподарських тварин, масове ураження сільськогосподарських рослин хворобами чи шкідниками, зміна стану водних ресурсів та біосфери тощо.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру – це транспортні аварії (катастрофи), пожежі, неспровоковані вибухи чи їх загроза, аварії з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин, раптове руйнування споруд та будівель, аварії на інженерних мережах і спорудах життєзабезпечення, гідродинамічні аварії на греблях, дамбах тощо.

Надзвичайний стан – це особливий правовий режим, який може тимчасово вводиться в Україні чи в окремих її місцевостях під час виникнення надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру не нижче загальнодержавного рівня, що призвели чи можуть призвести до людських і матеріальних втрат, створюють загрозу життю і здоров'ю громадян, або в разі спроби захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства і передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення безпеки і здоров'я громадян, нормального функціонування національної економіки, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, захисту конституційного ладу, а також допускає тимчасове, обумовлене загрозою, обмеження у здійсненні конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Насильство в сім'ї – будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї відносно іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю.

Національна безпека України – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання та нейтралізація реальних і потенційних загроз національним інтересам.

Національна поліція України – центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Нелегальна (незаконна) міграція – незаконне переміщення через державний кордон, тобто поза пунктами пропуску або з приховуванням від прикордонного та митного контролю, з використанням підроблених документів, візи або без таких, самостійно чи за допомогою третіх осіб, а також проживання на території країни без належного дозволу компетентних державних органів.

Нелегальний мігрант – іноземець або особа без громадянства, які перетнули державний кордон поза пунктами пропуску або в пунктах пропуску, але з уникненням прикордонного контролю і невідкладно не звернулися із заявою про надання статусу біженця чи отримання притулку в Україні, а також іноземець або особа без громадянства, які законно прибули в Україну, але після закінчення визначеного їм терміну перебування втратили підстави для подальшого перебування та ухилиються від виїзду з України.

Орган виконавчої влади – частина державного апарату (організація), яка має власну структуру та штат службовців і в межах установленої компетенції здійснює від імені й за дорученням держави функції державного управління в економічній, соціально-культурній, адміністративно-політичній сферах суспільного життя.

Орган ліцензування – орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або уповноважений законом державний колегіальний орган.

Охолощена зброя – пристрої, виготовлені шляхом спеціального пристосування конструкції стрілецької вогнепальної зброї до стрільби лише холостими патронами, з яких неможливо зробити постріл снарядом, що має достатню вражаючу здатність.

Охорона прав людини – це комплекс заходів, що здійснюються уповноваженими на те органами, які забезпечують безперешкодну можливість людей реалізовувати свої права на власний розсуд, вимагати від інших дотримання власних прав, а також можливість захищати порушені права.

Паспорт на адміністративну дільницю – документ, який ведеється дільничним офіцером поліції з метою накопичення інформації про адміністративну дільницю. У ньому фіксуються такі дані: схема розташування дільниці, соціально-економічні, демографічні та інші особливості дільниці, стан злочинності та громадського порядку, наявність патрульних нарядів поліції та громадських формувань, які беруть участь в охороні громадського порядку, профілактиці правопорушень, інші відомості та інформація, необхідна для виконання покладених на нього обов'язків.

Повноваження Національної поліції України – це закріплене нормами чинного законодавства України та зумовлене предметом відання прав та обов'язків Національної поліції України.

Поліцейський захід – це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

Поліція особливого призначення (КОРД) – підрозділ Національної поліції для вирішення надзвичайних ситуацій, рівень яких є настільки високим і складним, що може перевищити можливості сил оперативного реагування чи оперативно-розшукових підрозділів.

Права людини – це певні можливості людини, необхідні для її існування та розвитку в конкретних умовах та об'єктивно зумовлені досягнутим рівнем розвитку людства (економічним, духовним, соціальним), які мають бути однаковими для всіх людей.

Правове регулювання адміністративної діяльності Національної поліції – це впорядкування суспільних відносин, що виникають у процесі діяльності Національної поліції України, за допомогою правових норм з метою їх охорони та розвитку.

Правоохоронні органи – державні органи, які відповідно до законодавства здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

Правопорядок – система суспільних відносин, які врегульовані нормами права.

Принижуюче гідність поведження чи покарання – це погане поведження такого роду, яке спрямоване на те, щоб викликати у жертв почуття страху, пригнобленості та неповноцінності з метою образити, принизити або зламати їхній фізичний та моральний опір.

Принципи адміністративної діяльності Національної поліції – це основні ідеї та положення, що закріплюються нормативно і покладаються в основу її здійснення.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчі органам поліції – комплекс взаємозалежних і взаємообумовлених процесуальних дій, спрямованих на своєчасне, всебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, розгляд її в точній відповідності з законодавством, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин і умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, які здійснюються спеціально уповноваженими посадовими особами органів поліції з метою охорони прав і законних інтересів громадян, охорони власності, виконання завдань з охорони публічної безпеки і порядку.

Пропозиція (зауваження) – звернення громадян, де висловлюються порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також висловлюються думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя, соціально-культурної та інших сфер діяльності держави і суспільства.

Протидія нелегальній міграції – це система правових та організаційних заходів, здійснюваних уповноваженими органами державної влади з метою впливу на суспільні відносини у сфері міграції, попередження, виявлення, припинення порушень міграційного законодавства, притягнення винних осіб до відповідальності, виявлення й усунення причин та умов, що сприяють нелегальній міграції.

Профілактична робота дільничного офіцера поліції – здійснення організаційно-практичних заходів щодо проведення загальної та індивідуальної профілактики правопорушень на адміністративній дільниці.

Профілактичний облік – комплекс заходів щодо запобігання, попередження, фіксації та припинення протиправних дій, а також взяття на облік і накопичення відомостей щодо категорії осіб, які проживають на адміністративній дільниці та підлягають контролю з боку дільничного офіцера поліції.

Профілактичний обхід адміністративної дільниці – форма загальної профілактичної роботи дільничного офіцера поліції, яка поєднує відвідування

установ, організацій, підприємств, помешкань громадян, осіб, які перебувають на профілактичних обліках в органах поліції, установлення довірчих стосунків з населенням з метою отримання необхідної інформації.

Психологічне насильство в сім'ї – насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю.

Публічно-сервісна діяльність Національної поліції та Міністерства внутрішніх справ України в широкому розумінні – це нормативно визначена діяльність спеціально створеної державної інституції, яка спрямована на виконання завдань і функцій держави щодо забезпечення прав і свобод людини, а також захист інтересів суспільства й держави, підтримання публічного порядку та безпеки, протидії злочинності.

Публічно-сервісна діяльність Національної поліції та Міністерства внутрішніх справ України у вузькому розумінні – це діяльність, спрямована на надання публічних послуг у сфері публічної безпеки й порядку, що здійснюється за заявою фізичних і юридичних осіб та спрямована на набуття, зміну або припинення прав чи обов'язків у відповідній сфері публічних відносин.

Пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, – державна установа, призначена для тимчасового тримання іноземців та осіб без громадянства: стосовно яких судом прийнято рішення про примусове видворення; стосовно яких судом прийнято рішення про затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення, в тому числі прийнятих відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію; затриманих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, його територіальними органами та підрозділами на строки та в порядку, передбачені законодавством України; затриманих за рішенням суду до завершення розгляду заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні.

Реальна загроза вчинення насильства в сім'ї – погроза вчинення насильства в сім'ї, якщо є реальні підстави очікувати її виконання.

Сексуальне насильство в сім'ї – протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканність іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру відносно дитини, яка є членом цієї сім'ї.

Скарга – звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

Служба в поліції – державна служба особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень.

Службова дисципліна в органах Національної поліції – суворе і точне виконання поліцейськими згідно з порядком і правилами, встановленими законодавством України, присягою, статутами, відомчими нормативними актами Міністерства

внутрішніх справ України та Національної поліції України, наказами керівників структурних органів поліції, що видаються в межах їх повноважень, службових обов'язків, реалізація ними своїх повноважень і додержання обмежень на посаді у процесі своєї службової діяльності.

Спеціальна адміністративна скарга – це різновид адміністративної скарги, в якій оскаржується рішення державного органу або місцевого самоврядування, громадської організації чи посадової особи, порядок провадження за якого регламентований спеціальним нормативно-правовим актом, в якому чітко визначені адресат, порядок і строки як подачі, так і розгляду скарги, а також повноваження органу, що розглядає справу за скаргою щодо прийняття рішення за результатами її перевірки.

Стадія провадження – порівняно самостійна частина провадження, яка поряд з його загальними завданнями має властиві тільки їй завдання, документи й інші особливості.

Схема місця дорожньо-транспортної пригоди – графічне зображення місця дорожньо-транспортної пригоди з відображенням і фіксацією на ньому всіх об'єктів та обставини, що стосуються події та можуть мати значення для об'єктивного визначення її причин, яке оформляється на місці пригоди і підписується її учасниками.

Фізичне насильство в сім'ї – умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди його честі і гідності.

Форми адміністративної діяльності поліції – це сукупність однорідних за своєю правовою природою і характером груп адміністративних дій, які провадяться з метою забезпечення публічної безпеки та порядку.

Холодна зброя – предмети і пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Case of Cyprus v. Turkey (Application no. 25781/94) : Judgment of European Court of Human Rights : Strasbourg, 10 May 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.concernedhistorians.org/le/450.pdf>.
2. Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości / Urszula Nowakowska, Alicja Kęрка, Weronika Chańska, Sylwia Kuczyńska. – Warszawa, 2005. – 116 s.
3. Аваков А. Поліція. Як це буде працювати: від найменших сіл і невеликих міст – до столиці [Електронний ресурс] / А. Аваков. – Режим доступу: <http://blogs.pravda.com.ua/authors/avakov/5631fd1e5a588>.
4. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина : підручник / за ред. В. В. Коваленка, Ю. І. Римаренко, В. І. Олефір. – 2-ге вид. – Київ : Директ Лайн, 2012. – 816 с.
5. Адміністративна діяльність : навч. посіб. / М. В. Ковалів, З. Р. Кісіль, Д. П. Калянов та ін. – Київ : Правова єдність, 2009. – 432 с.
6. Адміністративна діяльність міліції : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2004. – 448 с.
7. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ : навч. посіб. / В. Д. Сущенко, В. І. Олефір, С. Ф. Константинов та ін. ; за заг. ред. Є. М. Моїсєєва. – Київ : КНТ, 2008. – 264 с.
8. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ : навч. посіб. / В. І. Олефір, С. Ф. Константинов, С. Г. Братель та ін. ; за заг. ред. В. В. Коваленка. – 3-тє вид., доопрац. – Київ : КНТ, 2011. – 512 с.
9. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ : підручник / [Настюк В. Я. та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Настюка ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків : Право, 2013. – 471 с.
10. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : навч. посіб. / В. В. Серєда, М. П. Гурковський, Ю. С. Назар, Я. М. Когут, А. В. Перепелиця ; ред.: В. В. Серєда ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів, 2015. – 511 с.
11. Адміністративна діяльність. Частина особлива : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків : Вид-во Ун-ту внутр. справ ; Еспада, 2000. – 368 с.
12. Адміністративне право : підручник / за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашука, В. В. Зуй ; Нац. юрид. акад. України. – Харків : Право, 2010. – 624 с.
13. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. / редкол.: В. Б. Авер'янов (голова). – Київ : Юрид. думка, 2004. – Т. 1 : Загальна частина. – 584 с.
14. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс : [підручник] / за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків : Золота миля, 2011. – 584 с.
15. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навч. посіб. / МВС України, Нац. акад. внутр. справ. – Київ : Центр учб. літ., 2016. 336 с.

16. Актуальні питання діяльності слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України : зб. наук. пр. ф-ту з підгот. слідчих ХНУВС за 2013 р. / за заг. ред. С. М. Гусарова. – Харків : НікаНова, 2014. – 696 с.
17. Алексеев С. С. Общая теория права : курс в 2 т. / С. С. Алексеев. – М. : Юрид. лит., 1982. – Т. 2. – 359 с.
18. Алексеев С. С. Теория права / С. С. Алексеев. – Харьков : БЕК, 1994. – 224 с.
19. Алоян А. М. Правовое регулирование охраны общественного порядка при проведении массовых мероприятий / А. М. Алоян, В. И. Эглит // Административно-правовые проблемы охраны общественного порядка. – М. : [б. и.], 1987. – С. 35–40.
20. Андреева О. Б. Форми та методи профілактичної діяльності дільничних інспекторів міліції / О. Б. Андреева // Право і Безпека. – 2011. – № 1 (38). – С. 148–152.
21. Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади / О. Ф. Андрійко. – Київ : Наук. думка, 2004. – 300 с.
22. Аніщук Н. В. Виникнення та сутність феномена гендерного насильства: історико-правовий екскурс [Електронний ресурс] / Н. В. Аніщук // Форум права. – 2008. – № 1. – С. 18–22. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2008_1_5.pdf.
23. Баймуратов М. Публічна самоврядна (муніципальна) влада в Україні: методологічні підходи до визначення основних ознак / М. Баймуратов // Публічне право. – 2011. – № 2. – С. 4–11.
24. Бандурка І. О. Кримінально-правовий захист дитинства в Україні : монографія / І. О. Бандурка. – Харків : Золота мить, 2015. – 408 с.
25. Бандурка О. М. Управління в органах внутрішніх справ України : підручник / О. М. Бандурка. – Харків : Ун-т внутр. справ, 1998. – 480 с.
26. Бандурка О. М. Теорія і практика управління органами внутрішніх справ України : монографія / О. М. Бандурка. – Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. – 780 с.
27. Бандурка О. М. Організація діяльності органів внутрішніх справ в умовах надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру : наук.-практ. посіб. / О. М. Бандурка, С. О. Кузніченко. – Харків : Ун-т внутр. справ, 2000. – 116 с.
28. Бантишев О. Ф. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України (проблеми кваліфікації) : монографія / О. Ф. Бантишев, О. В. Шамара. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Київ : Наук.- вид. від. НАСБ України, 2010. – 168 с.
29. Басов А. В. Забезпечення громадської безпеки: поняття та зміст [Електронний ресурс] / А. В. Басов // Адміністративне право і процес. – 2012. – № 2 (2). – С. 84–92. – Режим доступу: http://aplaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-2-2012/item/download/51_a0f788a70e40c14acb61725b00b87322.
30. Батраченко О. В. Поняття та ознаки публічної безпеки та порядку як об'єктів адміністративно-правової охорони / О. В. Батраченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2014. – Вип. 29, ч. 2, т. 3. – С. 84–86.

31. Бахрах Д. Н. Административное право : учебник для вузов / Д. Н. Бахрах, Б. В. Россинский, Ю. Н. Стариков. – 3-е изд., пересмотр. и доп. – М. : Норма, 2007. – 816 с.
32. Бегма А. П. Прокурор як суб'єкт кримінально-процесуальної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Бегма Андрій Петрович. – Київ, 2011. – 21 с.
33. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : монографія / О. І. Безпалова. – Харків : НікаНова, 2014. – 544 с.
34. Безпалова О. І. Діяльність органів місцевого самоврядування щодо реалізації правоохоронної функції держави та шляхи її удосконалення / О. І. Безпалова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2013. – Вип. 23, ч. 1, т. 2. – С. 96–100.
35. Безпалова О. І. Компетенція органів внутрішніх справ України щодо реалізації правоохоронної функції держави / О. І. Безпалова // Журнал східноєвропейського права. – 2014. – № 5. – С. 17–26.
36. Безпалова О. І. Правові форми реалізації правоохоронної функції держави: адміністративно-правовий аспект / О. І. Безпалова // Митна справа. – 2013. – Спец. вип. № 2. – С. 402–409.
37. Безпека життєдіяльності : підручник / О. І. Запорожець, В. М. Заплатинський, Б. Д. Халмуратов, В. І. Применко, В. О. Михайлюк, Т. Я. Коніцула. – Київ : НАУ, 2011. – 482 с.
38. Белая Л. В. Зміцнення законності як одна з передумов побудови соціально-правової держави // Держава і право. – 2002. – Вип. 15. – С. 22–24.
39. Беспалова О. И. Административно-правовые основы участия общественности в реализации правоохранительной функции государства / О. И. Беспалова // Право и политика. – 2014. – № 2/1. – С. 14–17.
40. Бирко А. С. Понятие и виды массовых мероприятий в деятельности органов внутренних дел по охране общественного порядка / А. С. Бирко // Сборник статей победителей конкурса научных работ, выполненных курсантами, слушателями и студентами Академии МВД Республики Беларусь в 2008 г. – Минск, 2008. – С. 159–161.
41. Битяк Ю. П. Адміністративне право України : підручник [Електронний ресурс] / Ю. П. Битяк. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/law/bityak_admpu/znist.htm.
42. Бідей О. М. Адміністративно-правове забезпечення діяльності ОВС за умов надзвичайного стану : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Бідей Олександр Миколайович. – Київ, 2011. – 218 с.
43. Білозьоров Є. В. Міжнародно-правові акти як складова правової основи діяльності міліції України // Публічне право. – 2011. – № 1. – С. 96–102.
44. Бойчук М. І. Дискреційні повноваження органів внутрішніх справ: правова природа та умови ефективного застосування [Електронний ресурс] / М. І. Бойчук. – Режим доступу: <http://radnuk.info/statii/565-pranoohor/15149-2011-01-21-08-26-26.html>.

45. Бойчук М. І. Сутність меж і обмежень дискреційних повноважень органів внутрішніх справ в контексті принципу верховенства права [Електронний ресурс] / М. І. Бойчук // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 112–121. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_1_19.pdf.
46. Большой юридический словарь / под ред. А. Я. Сухарева, В. Д. Зорькина, В. Е. Крутских. – М. : Инфра-М, 1997. – 790 с.
47. Брэбан Г. Французское административное право / Г. Брэбан ; [пер. с фр. Д. И. Васильева, В. Д. Карповича] ; под. ред. С. В. Боботова. – М. : Прогресс, 1988. – 488 с.
48. Бущенко А. П. Аналіз відповідності українського законодавства та практики стандартам й рекомендаціям Європейського Комітету запобігання катуванням та жорстокому поводженню / Харків. правозахисна група ; худ.-оформлювач Б. Є. Захаров. – Харків : Права людини, 2005. – 240 с.
49. Ведель Ж. Административное право Франции / Ж. Ведель ; под ред. М. А. Крутоголова. – М. : Прогресс, 1973. – 512 с.
50. Велика І. Гендер як соціолінгвальна категорія: міждисциплінарний аспект / І. Велика // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Філологічні науки. – 2009. – Вип. 81 (3). – С. 229–233.
51. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
52. Виконавча влада і адміністративне право / О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк, В. М. Шаповал та ін. ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Київ : Ін Юре, 2002. – 668 с.
53. Возник М. В. Організаційно-правові засади управління органами внутрішніх справ при забезпеченні масових заходів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Возник Михайло Володимирович. – Київ, 2010. – 20 с.
54. Гаращук В. М. Іще раз про сутність контролю та його загальне розуміння / В. М. Гаращук // Проблеми законності. – 2002. – Вип. 54. – С. 83–90.
55. Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні : монографія / В. М. Гаращук. – Харків : Фолю, 2002. – 176 с.
56. Гаращук В. М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Гаращук Володимир Миколайович. – Харків, 2003. – 409 с.
57. Гарна І. О. Правовий аспект міграційної політики України / І. О. Гарна // Наше право. – 2003. – № 4. – С. 25–27.
58. Гендер у психологічних та соціологічних дослідженнях : навч. посіб. / Л. О. Шевченко, Ю. В. Кобікова та ін. – Київ : [б. в.], 2015. – 148 с.
59. Голобородько Д. В. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ щодо протидії нелегальній міграції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Голобородько Денис Віталійович. – Дніпропетровськ, 2009. – 222 с.
60. Голобородько Д. В. Органи внутрішніх справ як суб'єкти протидії нелегальній міграції / Д. В. Голобородько // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2008. – № 1. – С. 184–191.

61. Голуб М. В. Адміністративно-правове регулювання охорони громадського порядку у регіоні : монографія / М. В. Голуб ; за ред. О. І. Безпалової. – Харків : НікаНова, 2013. – 245 с.
62. Гончаренко В. Г. Правові питання затримання особи в кримінальному провадженні / В. Г. Гончаренко // Часопис Академії адвокатури України. – 2014. – № 2 (23), т. 7. – С. 11–14.
63. Грибан В. Г. Охорона праці в органах внутрішніх справ : підручник / В. Г. Грибан, О. В. Негодченко. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 336 с.
64. Грибок І. О. Оскарження рішень органів виконавчої влади в адміністративному порядку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Грибок Ігор Олегович. – Київ, 2006. – 226 с.
65. Гусаров С. М. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ України : навч. посіб. / С. М. Гусаров. – Київ ; Харків : НікаНова, 2011. – 360 с.
66. Данышин И. Н. Уголовно-правовая охрана общественного порядка / И. Н. Данышин. – М. : Юрид. лит., 1973. – 200 с.
67. Декларация о защите всех лиц от пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания : прин. резолюцией 3452 (XXX) Ген. Ассамблеи ООН от 09.12.1975 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_084.
68. Декларация об искоренении насилия в отношении женщин : провозгл. резолюцией 48/104 Ген. Ассамблеи ООН от 20.12.1993 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_506.
69. Декларация Организации Объединенных наций о ликвидации всех форм расовой дискриминации : прин. Резолюцией 1904 (XVIII) Генеральной Ассамблеи ООН от 20.11.1963 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_338.
70. Денисова А. В. Співвідношення контролю і нагляду [Електронний ресурс] / А. В. Денисова // Адміністративне право і процес. – 2013. – № 2 (4). – Режим доступу: http://aplaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-4-2013/item/download/134_e22212971bfa149e21af2b43f5a5b2bc.
71. Денисюк С. Ф. Громадський контроль як гарантія законності адміністративної діяльності правоохоронних органів в Україні : монографія / С. Ф. Денисюк. – Харків : Золота миля, 2010. – 368 с.
72. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / В. Б. Авер'янов, В. А. Дерезь, А. М. Школик та ін. ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Київ : Юстиніан, 2007. – 288 с.
73. Деякі питання діяльності патрульної служби Міністерства внутрішніх справ у сфері безпеки дорожнього руху : постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2015 № 476 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2015-p>.
74. Деякі питання надання адміністративних послуг у сфері міграції : постанова Кабінету Міністрів України від 02.11.2016 № 770 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/770-2016-p>.
75. Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг : постанова

Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1098 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1098-2011-p>.

76. Джагупов Г. В. Окремі питання забезпечення громадської безпеки під час проведення спортивно-масових заходів / Г. В. Джагупов // Право і Безпека. – 2009. – № 4 (31). – С. 112–115.

77. Джафарова О. В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики : монографія / О. В. Джафарова. – Харків : Диска плюс, 2015. – 688 с.

78. Джафарова О. В. Щодо розуміння категорії «публічно-сервісна діяльність» Національної поліції / О. В. Джафарова // Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 22 листоп. 2016 р.). – Кривий Ріг, 2017. – С. 72–75.

79. Дзюба В. Т. Уголовно-правовая защита личности и деятельности работников милиции и народных дружинников : учеб. пособие / В. Т. Дзюба. – Киев : НИИРИО КВШ МВД СССР, 1989. – 92 с.

80. Дії працівників міліції в умовах надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру / уклад. І. М. Копотун ; під заг. ред. О. М. Джужи. – Київ : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2008. – 57 с.

81. Діяльність патрульної служби міліції щодо охорони громадського порядку в Україні : метод. рекомендації / В. Л. Костюк, В. А. Молотай, О. Г. Пелаша, В. С. Сивухін. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2011. – 40 с.

82. Доценко О. С. Управління органами внутрішніх справ в період ускладнення оперативної обстановки / О. С. Доценко // Митна справа. – 2015. – № 1 (97). – С. 70–79.

83. Європейська хартія місцевого самоврядування : від 15.10.1985 [ратиф. Україною законом від 15.07.1997 № 452/97-ВР] // Офіційний вісник України. – 2013. – № 39. – Ст. 1418.

84. Жила С. Ю. Забезпечення громадської безпеки національною поліцією: окремі питання / С. Ю. Жила // Південноукраїнський правничий часопис. – 2015. – № 2. – С. 137–140.

85. Жила С. Ю. Правові та організаційні засади забезпечення громадської безпеки підрозділами Національної поліції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Жила Сергій Юрійович. – Одеса, 2016. – 222 с.

86. Загородній А. Взаємодія суб'єктів нагляду при забезпеченні дотримання правил паспортно-реєстраційної системи / А. Загородній // *Legea și viața*. = Закон и жизнь. – 2013. – № 12. – С. 39–42.

87. Загальна декларація прав людини : прийн. і проголош. резолюцією 217 А (III) Ген. Асамблеї ООН від 10.12.1948 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

88. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. – Харків : Право, 2002. – 432 с.

89. Закарпатська поліція виявила нелегалів, яких утримували у підвалі : відео [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uzhinform.com/inshi-zmi/zakarpatska-policiya-viyavila-nelegaliv-yakix-utrimovali-u-pidvali.html>.

90. Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін.; передм. В. В. Сокурєнка]. – Харків, 2016. – 408 с.
91. Заросило В. В. Теорія масових заходів та їх вплив на громадську безпеку / В. В. Заросило // Наукові праці МАУП. – 2014. – Вип. 42 (3). – С. 122–126.
92. Зеленская В. Ю. Психологические особенности развития садозащитных механизмов у подростков / В. Ю. Зеленская // Теоретичні і прикладні проблеми психології. – 2013. – № 2 (31). – С. 127–133.
93. Зеленський Є. С. Поліцейське піклування щодо неповнолітніх осіб: зміст та порядок застосування / Є. С. Зеленський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2015. – Вип. 35, ч. 1, т. 2. – С. 116–119.
94. Зуєва О. І. Фінансовий контроль як складова частина державного механізму попередження економічної злочинності [Електронний ресурс] / О. І. Зуєва, С. І. Меженська // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідорєнка. – 2011. – Вип. 3. – С. 217–227. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2011_3_28.
95. Иванов В. Т. Методическое пособие по организации охраны общественного порядка при проведении массовых мероприятий / В. Т. Иванов. – Ульяновск: [б. и.], 1981. – 264 с.
96. Иоффе О. С. Обязательственное право / О. С. Иоффе. – М.: Юрид. лит., 1975. – 880 с.
97. Ирландия против Соединенного Королевства = Ireland v. the United Kingdom: постановление Европейского суда по правам человека от 18 янв. 1978 г. [Електронний ресурс] // Сайт Олега Анищика о подаче жалоб против России в Европейский суд по правам человека. – Режим доступу: <http://europeancourt.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/irlandiya-protiv-soedinennogo-korolevstva-postanovlenie-evropejskogo-suda/>.
98. Иванцов В. О. Деякі питання правового забезпечення реєстрації вимушених мігрантів в Україні / В. О. Иванцов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2014. – № 3, т. 2. – С. 167–171.
99. Ільницький О. М. Правове регулювання охорони громадської безпеки в Україні / О. М. Ільницький // Європейські перспективи. – 2010. – № 3. – С. 31–33.
100. Інструкція з організації реагування органів внутрішніх справ на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події: затв. наказом МВС України від 22.10.2012 № 940 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0054-13>.
101. Інструкція про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події: затв. наказом МВС України від 22.08.2016 № 859 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE29384.html.

102. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події : затв. наказом МВС України від 03.11.2015 № 1339 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>.

103. Інструкція про порядок переведення органів Національної поліції України на посилені варіанти службової діяльності : затв. наказом МВС України від 10.12.2015 № 1560 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16>.

104. Інструкція про порядок створення та організації діяльності слідчих груп та слідчо-оперативних груп : затв. наказом МВС України від 20.10.2014 № 1107 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1618-14>.

105. Інформаційний бюлетень Державної міграційної служби України за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Київ, 2015. – 66 с. – Режим доступу: http://dmsu.gov.ua/images/pro-dms/centr/2014_byuleten.pdf.

106. Інформація по лінії роботи ДМС України з протидії нелегальній міграції (станом на 02.06.2017) // Державна міграційна служба України : офіц. сайт. – Режим доступу: http://dmsu.gov.ua/images/stat/migrants_02_06_2017.pdf.

107. Казанчук І. Д. Механізм забезпечення громадського порядку силами громадських об'єднань: правові засади та досвід діяльності / І. Д. Казанчук // Наше Право. – 2008. – № 2, ч. 2. – С. 53–58.

108. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз : навч. посіб. / Н. В. Камінська. – Київ : КНТ, 2010. – 232 с.

109. Карпова Н. А. Правоохоронительная функция правового государства: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Карпова Наталья Анатольевна. – М., 2007. – 160 с.

110. Качинська М. О. Досвід Польської республіки у сфері попередження насильства в сім'ї / М. О. Качинська // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 2. – С. 134–136.

111. Качинська М. О. Причини латентності насильства в сім'ї / М. О. Качинська // Журнал східноєвропейського права. – 2016. – № 33. – С. 27–32.

112. Качинська М. О. Окремі причини вчинення насильства в сім'ї: психологічний аспект / М. О. Качинська // Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 22–23 лип. 2016 р.) / ГО «Істина». – Запоріжжя, 2016. – С. 87–89.

113. Келлі Л. Насильство щодо жінок і дітей. Новий погляд на поліцейську діяльність, її інноваційність та професіоналізм : посібник для Ради Європи / Л. Келлі. – Львів : Астролябія, 2011. – 175 с.

114. Кісіль З. Р. Професійна підготовка як різновид удосконалення службової діяльності співробітників органів внутрішніх справ України / З. Р. Кісіль // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – 2013. – Вип. 1. – С. 142–152.

115. Кобзар О. Ф. Підрозділи поліції як суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки / О. Ф. Кобзар // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 3-2, т. 2. – С. 98–100.

116. Кобзар О. Ф. Роль та діяльність правоохоронних органів у механізмі забезпечення прав і свобод громадян / О. Ф. Кобзар // *Visegrad Journal on Human Rights*. – 2014. – № 2. – С. 135–139.

117. Коваленко К. В. Дисциплінарна відповідальність працівників ОВС / К. В. Коваленко // *Актуальні проблеми держави і права*. – 2009. – Вип. 46. – С. 130–136.

118. Кодекс законів про працю України : закон України від 10.12.1971 № 322-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

119. Кодекс поведения должностных лиц по поддержанию правопорядка : прин. резолюцией 34/169 Генеральной Ассамблеи ООН от 17.12.1979 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

120. Кодекс Украины об административных правонарушениях (научно-практический комментарий) / под общ. ред. А. С. Васильева. – Харьков : Одиссей, 2000. – 1007 с.

121. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-X // *Відомості Верховної Ради Української РСР*. – 1984. – Дод. до № 51. – Ст. 1122.

122. Кодекс України про адміністративні правопорушення : наук.-практ. комент. / [Калюжний Р. А., Комзюк А. Т., Погрібний О. О. та ін.]. – 2-ге вид. – Київ : Прав. єдність, 2008. – 655 с.

123. Кодекс цивільного захисту України : закон України від 02.10.2012 № 5403-VI // *Відомості Верховної Ради України*. – 2013. – № 34–35. – Ст. 458.

124. Колоєн О. М. Первинна підготовка рятувальника : навч. посіб. / О. М. Колоєн, О. С. Безуглов, В. М. Іщук. – Харків : НУЦЗУ, 2012. – 403 с.

125. Колодкин Л. М. Особенности подготовки личного состава к несению службы по охране общественного порядка в период проведения массовых мероприятий в условиях крупного города / Л. М. Колодкин // *Проблемы охраны общественного порядка и борьбы с преступностью в условиях крупного города : межвуз. сб. науч. тр. / МВД СССР, Моск. высшая шк. милиции ; редкол.: М. П. Журавлев (отв. ред.) и др. – М. : ВШ МВД СССР, 1984. – С. 17–22.*

126. Колодяжний М. Світова практика участі громадськості у протидії злочинності / М. Колодяжний // *Вісник Академії правових наук України*. – 2012. – № 3 (70). – С. 265–273.

127. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України / Т. О. Коломоєць. – Київ : Істина, 2012. – 458 с.

128. Колонтаяевский Ф. Е. Организационные основы охраны общественного порядка в современных условиях : науч. докл. ... д-ра юрид. наук / Ф. Е. Колонтаяевский. – М., 1996. – 58 с.

129. Коментар Закону України «Про дисциплінарний статут органів внутрішніх справ : навч. посіб. / [С. Г. Братель, В. І. Варивода, С. Ф. Константинов та ін.] ; за ред. В. В. Коваленка. – Київ : Дакор, 2011. – 128 с.

130. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : від 18.12.1979 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207.

131. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

132. Конвенція про права дитини : від 20.11.1989 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021.

133. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : від 10.12.1984 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

134. Конвенція Ради Європи № 210 про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Відкрита для підпису в Стамбулі (Туреччина) 11 травня 2011 р. та пояснювальна доповідь [Електронний ресурс]. – Київ : К.І.С., 2014. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680093d9e>.

135. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

136. Копотун І. М. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Копотун Ігор Миколайович. – Київ, 2008. – 213 с.

137. Корнєєнко С. В. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. [Електронний ресурс] / С. В. Корнєєнко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2013. – 188 с. – Режим доступу: <http://chito.in.ua/kiyivseki-j-nacionalenij-universitet-imenitarasa-shevchenka.html>.

138. Коротка О. М. Підстава і умови матеріальної відповідальності за трудовим правом / О. М. Коротка / Право і Безпека. – 2002. – № 2. – С. 74–76.

139. Криворучко Л. С. Організація професійної підготовки працівників органів внутрішніх справ до дій в екстремальних умовах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Криворучко Лариса Сергіївна. – Харків, 2008. – 20 с.

140. Кримінальний кодекс України : наук.-практ. комент. / за ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Харків : Одісей, 2004. – 1148 с.

141. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, А. Т. Нора, М. Є. Шумила. – Київ : Юстиніан, 2012. – 1224 с.

142. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України». – Харків : Одісей, 2012. – 360 с.

143. Кузьменко О. В. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Кузьменко. – Київ : Центр учб. літ., 2016. – 387 с.

144. Кузьменко О. В. Адміністративно-правова протидія нелегальній міграції в Україні / О. В. Кузьменко. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2001. – 220 с.

145. Куліш А. М. Правоохоронна система України: адміністративно-правові засади організації та функціонування : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Куліш Анатолій Миколайович. – Харків, 2009. – 432 с.

146. Курс адміністративного права України / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. – Київ : Юрінком Інтер, 2013. – 869 с.

147. Курс кримінології. Особлива частина : підручник : у 2 кн. / за заг. ред. О. М. Джузи. – Київ : Юрінком Інтер, 2001. – Кн. 2. – 480 с.
148. Кучинська О. П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників : монографія / О. П. Кучинська. – Київ : Юрінком Інтер, 2013. – 288 с.
149. Ларин В. В. Понятие административно-правовой охраны общественного порядка при проведении массовых мероприятий: теория и практика совершенствования охраны общественного порядка : монография / В. В. Ларин. – М. : Юрид. лит., 1985. – 240 с.
150. Ластович Д. М. Місце та значення поліцейських послуг в діяльності національної поліції [Електронний ресурс] / Д. М. Ластович // Форум права. – 2016. – № 1. – С. 141–146. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_25.pdf.
151. Левченко К. Б. Національні механізми забезпечення прав людини в Україні : доповідь [Електронний ресурс] / К. Б. Левченко. – Режим доступу: <http://library.khpg.org/index.php?id=1151414949>.
152. Лихачов С. Правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення громадської безпеки / С. Лихачов // Юридична Україна. – 2010. – № 9. – С. 113–117.
153. Ліончук Р. Термін «Гендер» у науковому дискусі: вітчизняний та зарубіжний підходи / Р. Ліончук // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 2. – С. 66–70.
154. Ложкин Н. Е. Планирование действий органов внутренних дел в особых условиях / Н. Е. Ложкин. – М. : Акад. МВД СССР, 1989. – 112 с.
155. Лошицький М. В. Адміністративно-правові відносини у сфері охорони громадського порядку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Лошицький Михайло Васильович. – К., 2002. – 181 с.
156. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. / В. Я. Малиновський. – Вид. 2-ге, допов. та перероб. – Київ : Атіка, 2003. – 346 с.
157. Малиняк Х. В. Юридична відповідальність посадових осіб органів внутрішніх справ / Х. В. Малиняк // Митна справа. – 2013. – № 1 (85), ч. 2, кн. 2. – С. 264–267.
158. Мамонова В. В. Система місцевого самоврядування / Мамонова В. В. // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – Т. 5 : Територіальне управління / наук.-ред. колегія: О. Ю. Амосов (співголова), О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. ; за ред. О. Ю. Амосова, О. С. Ігнатенка, А. О. Кузнецова. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – С. 342–344.
159. Марчак В. Я. Судовий контроль за дотриманням прав людини згідно з кримінальним процесуальним законодавством України / В. Я. Марчак // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 141–146.
160. Маслоva Я. І. Адміністративно-правові засади управління у сфері автомобільних доріг в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Маслоva Яна Ігорівна. – Одеса, 2010. – 210 с.
161. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навч. посіб. / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко ; за заг. ред. Р. С. Мельника. – Київ : Ваіте, 2014. – 376 с.

162. Мироненко В. П. Цивільно-правова відповідальність як вид юридичної відповідальності / В. П. Мироненко // Юридична наука. – 2011. – № 6. – С. 24–30.
163. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри. Понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія та практика : енциклопедія / упоряд. Ю. І. Римаренко. – Київ : Довіра, 1998. – 912 с.
164. Міжнародний пакт про громадські і політичні права : від 16.12.1966 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
165. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : від 16.12.1966 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
166. Мороз А. В. Сутність феномену гендерного насильства як дискримінації за статевою ознакою / А. В. Мороз // Девіантологічні читання в Харківському національному університеті внутрішніх справ (2008–2012 рр.). 100 кращих тез доповідей : збірник / уклад. і ред. І. П. Рущенко. – Харків : Золота миля ; Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2013. – С. 182–185.
167. Москаль Г. Г. Окремі питання механізму протидії незаконній міграції в Україні / Г. Г. Москаль // Вісник Луганської академії внутрішніх справ. – 2005. – № 2. – С. 160–163.
168. Мосьонз С. Характеристика міграційного законодавства та органів виконавчої влади у сфері міграції / С. Мосьонз // Проблеми міграції. – 2002. – Т. 7. – С. 2–6.
169. Музичук О. М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні : монографія / О. М. Музичук. – Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 654 с.
170. Мухін В. В. Правосвідомість як умова формування правової державності в Україні // Проблеми законності. – 2005. – № 74. – С. 148–152.
171. На початку лютого на Харківщині заплановано впровадження нових форм і методів роботи територіальних підрозділів поліції [Електронний ресурс] / ВК ГУНП в Харків. обл. // ГУНП в Харківській області : тимчас. веб-сайт. – 26.01.2016. – Режим доступу: <https://hk.npu.gov.ua/uk/publish/article/190209>.
172. Нагребельний В. П. Громадський порядок / Нагребельний В. П. // Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – Київ : Укр. енцикл., 1998. – Т. 1 : А–Г. – С. 639.
173. Налуцишин В. Проблеми відмежування хуліганства від суміжних злочинів / В. Налуцишин // Вісник прокуратури. – 2006. – № 5 (59). – С. 46–53.
174. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання : навч.-метод. посіб. / уклад. А. В. Запорожцев, А. В. Лабунь, Д. Г. Заброта. – Київ : Час друку, 2012. – 246 с.
175. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С. С. Яценко. – 4-те вид., перероб. та допов. – Київ, 2005. – 848 с.
176. Негодченко О. В. Забезпечення прав та свобод людини органами внутрішніх справ України : монографія / О. В. Негодченко. – Дніпропетровськ : Поліграфіст, 2002. – 416 с.
177. Нижник Н. Р. Теоретичні аспекти державного управління : монографія / Н. Р. Нижник, С. П. Мосов. – Чернівці : Технодрук, 2011. – 248 с.

178. Олефір В. І. Адміністративно-правове регулювання протидії нелегальній міграції та торгівлі людьми : монографія / В. І. Олефір. – Київ : Друк. МВС України, 2004. – 308 с.

179. Олефір В. І. Державна міграційна політика України (організаційно-правовий аспект) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Олефір Віктор Іванович. – Київ, 2005. – 497 с.

180. Оніщенко Н. М. Правова система: проблеми теорії : монографія / Н. М. Оніщенко. – Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. – 463 с.

181. Осадчий В. І. Проблеми кримінально-правового захисту правоохоронної діяльності : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Осадчий Володимир Іванович. – Київ, 2004. – 36 с.

182. Основи міграцієзнавства : навч.-метод. посіб. / Я. Ю. Кондратьєв, Ю. І. Римаренко, В. І. Олефір ; Нац. акад. внутр. справ. – Київ : Ін-т держави і права НАН України, 2000. – 424 с.

183. Основные принципы применения силы и огнестрельного оружия должностными лицами по поддержанию правопорядка : от 07.09.1990 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_334.

184. Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Шарногодської районної державної адміністрації Вінницької області : офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://rda.sharrayrada.gov.ua/fakti/vseukrainska-akciya-16-dniv-proti-nasilstva/>.

185. Панова О. О. Специфіка використання сил і засобів ОВС при забезпеченні громадського порядку і громадської безпеки за особливих умов / О. О. Панова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2014. – № 29, ч. 2, т. 2. – С. 75–78.

186. Панова О. О. Функції органів внутрішніх справ із забезпечення громадської безпеки під час надзвичайних ситуацій / О. О. Панова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2015. – Вип. 3, ч. 2, т. 1. – С. 165–168.

187. Пейн Т. Права людини : монографія / Т. Пейн ; пер. з англ. І. Савчак. – Львів : Літопис, 2000. – 283 с.

188. Петришин А. В. Государственная служба. Историко-теоретические предпосылки, сравнительно-правовой и логико-понятийный анализ : монография / А. В. Петришин. – Харьков : Факт, 1998. – С. 142–144.

189. Пеший Д. А. Судовий контроль як засіб забезпечення законності у судовому кримінальному провадженні / Д. А. Пеший // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. – 2014. – № 10-1, т. 2. – С. 135–138.

190. Питання забезпечення охорони об'єктів державної та інших форм власності : постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 937 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248634004>.

191. Питання реформування органів внутрішніх справ України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 1118-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1118-2014-p>.

192. Піскун О. Основи міграційного права: порівняльний аналіз : навч. посіб. / О. Піскун. – Київ : Леся, 1998. – 360 с.
193. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник / за ред. Ю. Ф. Кравченка. – Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 1999. – 702 с.
194. Подоляка А. М. Місцеве самоврядування в охороні громадського порядку / А. М. Подоляка // Держава та регіони. Серія: Право. – 2009. – № 2. – С. 85–88.
195. Поліщук В. Г. Адміністративно-правове регулювання та практика проведення масових заходів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Поліщук Віктор Григорович. – Харків, 1999. – 17 с.
196. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : затв. наказом МВС України від 26.01.2016 № 50 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.
197. Положення про проходження військової служби особами офіцерського складу, прапорщиками (мічманами) Збройних Сил України : затв. указом Президента України від 07.11.2001 № 1053/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053/2001>.
198. Положення про Управління превентивної діяльності ГУНП в Київській області: затв. наказом ГУНП в Київ. обл. від 31.12.2015 № 90 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://upd.kv.npu.gov.ua/korisna-informacia/zakonodavcha-baza/2579/>.
199. Положення про функціональну підсистему захисту сільськогосподарських тварин і рослин єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру : затв. наказом Мінагропром України від 25.05.1999 № 214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-99>.
200. Полуянов В. П. Система швидкого реагування на надзвичайні ситуації природного характеру / В. П. Полуянов, С. О. Кузнiченко // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ. – 1999. – Спецвип. – С. 130–139.
201. Попов Л. Л. Административное право и административная деятельность органов внутренних дел / Л. Л. Попов, А. П. Коренев, В. А. Круглов. – М. : Акад. МВС СССР, 1990. – 223 с.
202. Поповчук С. К. Адміністративно-правові режими в теорії адміністративного права та практиці діяльності правоохоронних органів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Поповчук Сергій Костянтинович. – Львів, 2013. – 235 с.
203. Порфирьев Б. Н. Государственное управление в чрезвычайных ситуациях: анализ методологии и проблемы организации / Б. Н. Порфирьев. – М. : Наука, 1991. – 136 с.
204. Порядок взаємодії Міністерства внутрішніх справ України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України : затв. наказом МВС України від 25.11.2016 № 1250 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1682-16>.

205. Постійна комісія Київської міської ради з питань дотримання законності, правопорядку та боротьби з корупцією: заплановані засідання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kmr.gov.ua/uk/comisii/34>.

206. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / [В. Б. Авер'янов, М. А. Бояринцева, І. А. Кресіна, Д. М. Лук'янець та ін.] ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Київ : Наук. думка, 2007. – 587 с.

207. Права людини в діяльності поліції : практич. посіб. / О. Делеменчук, Д. Кобзін, О. Матвійчук [та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 79 с.

208. Права людини в діяльності української міліції – 2009 : звіт [Електронний ресурс] / Упр. моніторингу дотримання прав людини в діяльності органів внутр. справ України ; МВС України. – Харків : Права людини, 2010. – 380 с. – Режим доступу: <http://library.khpg.org/files/docs/1273303539.pdf>.

209. Права людини в Україні – 2015 : доп. правозахисних організацій / за заг. ред. А. П. Бущенко, О. А. Мартиненка ; Укр. Гельсін. спілка з прав людини. – Київ : КИТ, 2016. – 260 с.

210. Права людини і громадянина : навч. посіб. / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. – Київ : Атіка, 2004. – 463 с.

211. Права людини у діяльності міліції : навч. посіб. / за заг. ред. О. О. Погребного та Є. Ю. Захарова. – Харків : Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2006. – 216 с.

212. Правила в'їзду та перебування в Україні для громадян іноземних держав [Електронний ресурс] // Міністерство закордонних справ України : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/consular-affairs/entering-ukraine/visa-requirements-for-foreigners>.

213. Правила дорожнього руху : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-p>.

214. Правові засоби здійснення дозвільної системи органами внутрішніх справ України (збірник нормативних актів) : практич. посіб. : у 2 ч. / Л. В. Карабут, В. І. Ткаченко. – Луганськ : Луганськ. держ. ун-т внутр. справ, 2011. – Ч. 2. – 904 с.

215. Правознавство : підручник / С. Е. Демський, В. С. Ковальський, А. М. Колодій (керівник авт. кол.) та ін. ; за ред. В. В. Копейчикова. – 7-ме вид., стер. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 448 с.

216. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі : закон України від 01.12.1994 № 264/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-vr>.

217. Про вдосконалення роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : указ Президента України від 26.07.2005 № 1135/2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135/2005>.

218. Про ветеринарну медицину : закон України від 25.06.1992 № 2498-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – Ст. 531.

219. Про військовий обов'язок і військову службу : закон України від 25.03.1992 № 2232-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.

220. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» : закон України від 23.12.2015 № 901-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/901-19>.

221. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної поліції : закон України від 10.11.2015 № 766-VIII // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 231.

222. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань діяльності територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ : постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2015 № 1138 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1138-2015-p>.

223. Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції : закон України від 02.07.2015 № 577-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/577-19>.

224. Про внесення змін до наказу Національної поліції від 06 листопада 2015 року № 73 : наказ Національної поліції України від 18.11.2015 № 96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://patrol.police.gov.ua/wp-content/uploads/2016/03/polozhennvaproDPP-1.pdf>.

225. Про громадські об'єднання : закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

226. Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції : постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 988 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248668490>.

227. Про грошове забезпечення поліцейських, відряджених до державних органів, установ та організацій : постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2015 № 910 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2015-p>.

228. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами : закон України від 19.06.2003 № 975-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 46. – Ст. 366.

229. Про День Національної поліції України : указ Президента України від 09.12.2015 № 693/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/693/2015>.

230. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23.12.1993 № 3781-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>.

231. Про державний кордон України : закон України від 04.11.1991 № 1777-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.

232. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : закон України від 21.11.1992 № 2811-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.

233. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : закон України від 23.06.2005 № 2713-IV // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 132.

234. Про державну службу : закон України від 10.12.2015 № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

235. Про державну таємницю : закон України від 21.01.1994 № 3855-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.

236. Про Дисциплінарний Статут органів внутрішніх справ України : закон України від 22.02.2006 № 3460-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15>.

237. Про додаткові заходи із забезпечення гарантій реалізації прав та законних інтересів дітей : указ Президента України від 01.06.2013 № 312/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312/2013>.

238. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : закон України від 06.09.2005 № 2806-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>.

239. Про дорожній рух : закон України від 30.06.1993 № 3353-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.

240. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13.01.2011 № 2939-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

241. Про дотримання правоохоронними органами України конституційних гарантій та законності в забезпеченні прав і свобод людини : постанова Верховної Ради України від 23.03.2000 № 1592-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 45. – Ст. 93.

242. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : закон України від 16.11.1992 №2782-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – Ст. 1.

243. Про Європейський кодекс поліцейської етики : рекомендація Рес (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи від 19.09.2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>.

244. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23.12.1993 № 3782-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>.

245. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : закон України від 08.09.2005 № 2866-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

246. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Ст. 2945.

247. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : закон України від 02.03.2000 № 1533-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>.

248. Про запобігання корупції : закон України від 14.10.2014 № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

249. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : закон України від 14.10.2014 № 1702-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.

250. Про затвердження Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року : постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2013 № 717 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/717-2013-п>.

251. Про затвердження Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу : постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2008 № 107 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 18. – Ст. 482.

252. Про затвердження Інструкції з автоматизованого обліку адміністративних правопорушень : наказ МВС України від 04.07.2016 № 595 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-16>.

253. Про затвердження Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів : наказ МВС України, Міністерства Юстиції України, Верховного Суду України, Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної Судової Адміністрації України, Генеральної Прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0698-15>.

254. Про затвердження Інструкції з організації контролю за виконанням документів у Національній поліції України : наказ МВС України від 13.06.2016 № 503 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0944-16>.

255. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей : наказ МВС України від 19.12.2012 № 1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-13>.

256. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>.

257. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15>.

258. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поведженні зі зброєю : наказ МВС України від 01.02.2016 № 70 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16>.

259. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі : наказ МВС

Україні та Державного департаменту з питань виконання покарань від 04.11.2003 №1313/203 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 2, т. 2. – Ст. 103.

260. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події : наказ МВС України від 06.11.2015 № 1377 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1498-15>.

261. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 № 622 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>.

262. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції : наказ МВС України та Міністерства охорони здоров'я України від 09.11.2015 № 1452/735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15>.

263. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посиленій варіант службової діяльності : наказ МВС України від 10.12.2015 № 1560 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16>.

264. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських : наказ МВС України від 17.11.2015 № 1445 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15>.

265. Про затвердження Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України : наказ МВС України від 12.03.2013 № 230 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 30. – Ст. 1043.

266. Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї : наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, МВС України від 07.09.2009 № 3131/386 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0917-09>.

267. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва, ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення та боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкості польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, Ліцензійних умов провадження господарської

діяльності з виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивою та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу : наказ Держкомпідприємництва, МВС України від 21.03.2001 № 53/213 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 14. – Ст. 637.

268. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації проходження корекційних програм особами, які вчиняють насильство в сім'ї : наказ М-ва соц. політики України від 08.05.2014 № 281 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua/documents/770.html>.

269. Про затвердження Настанови про дії органів і підрозділів внутрішніх справ щодо організації й забезпечення охорони громадського порядку і безпеки громадян під час проведення масових заходів та акцій : наказ МВС України від 11.04.2005 № 230.

270. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини : указ Президента України від 25.08.2015 № 501/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>.

271. Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання т акими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 68. – Ст. 2232.

272. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання : постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 № 795 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/795-2007-p>.

273. Про затвердження Положення про військові частини і підрозділи з охорони громадського порядку Національної гвардії України : наказ МВС України від 16.06.2014 № 567 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0729-14>.

274. Про затвердження Положення про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України : наказ голови Нац. поліції України від 09.11.2015 № 83.

275. Про затвердження Положення про Департамент карного розшуку Національної поліції України : наказ Нац. поліції України від 14.11.2015 № 90.

276. Про затвердження Положення про Департамент патрульної поліції : наказ Національної поліції України від 06.11.2015 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://patrol.police.gov.ua/wp-content/uploads/2016/03/Polozhennya_DPP_zi_zminamy_vid_31_10_16.pdf.

277. Про затвердження Положення про дозвільну систему : постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-p>.

278. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-p>.

279. Про затвердження Положення про Національну поліцію : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-p>.

280. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : наказ МВС України від 02.07.2015 № 796 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>.

281. Про затвердження Положення про підрозділи міліції громадської безпеки особливого призначення : наказ МВС України від 08.05.2014 № 447 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0490-14>.

282. Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України : наказ МВС України від 10.10.2004 № 1177 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04>.

283. Про затвердження Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ : постанова Кабінету Міністрів Української РСР від 29.07.1991 № 114 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/114-91-p>.

284. Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України : наказ МВС України від 11.11.2010 № 550 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-10>.

285. Про затвердження Порядку взаємодії Державної міграційної служби України та Державної податкової служби України при перевірці достовірності реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта фізичної особи, яка звернулася за оформленням паспорта громадянина України для виїзду за кордон : наказ МВС України, Міністерства фінансів України від 21.06.2012 № 554/752 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 63. – Ст. 256.

286. Про затвердження Порядку виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб) : постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 № 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2013-p>.

287. Про затвердження Порядку відбору кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України : наказ МВС України від 15.01.2015 № 29 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/laws/show/z0116-15>.

288. Про затвердження Порядку надання Державній прикордонній службі та виконання нею доручень уповноважених державних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2013 № 280 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 31. – Ст. 22.

289. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку : наказ МВС України від 10.08.2016 № 773 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 77. – Ст. 2582.

290. Про затвердження Порядку організації робіт із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів : постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2012 № 341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341-2012-p>.

291. Про затвердження Порядку оформлення, виготовлення і видачі посвідки на постійне проживання та посвідки на тимчасове проживання і технічного опису їх бланків та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2002 р. № 1983 : постанова Кабінету Міністрів України від 28.03.2012 № 251 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 24. – Ст. 33.

292. Про затвердження Порядку підтвердження достатнього фінансового забезпечення іноземців та осіб без громадянства для в'їзду в Україну, перебування на території України, транзитного проїзду через територію України і виїзду за її межі та визначення розміру такого забезпечення : постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2013 № 884 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 97. – Ст. 31.

293. Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України : постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 № 150 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 17. – Ст. 15.

294. Про затвердження Порядку розгляду заяв іноземців та осіб без громадянства про продовження строку перебування на території України : наказ МВС України від 25.04.2012 № 363 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-12>.

295. Про затвердження Порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу : постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 616 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2003-p>.

296. Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення : наказ М-ва соціальної політики України, МВС України, МОН України, МОЗ України від 19.08.2014 № 564/836/945/577 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1105-14>.

297. Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції : наказ МВС України від 09.11.2015 № 1453 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1487-15>.

298. Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання : наказ МВС України від 06.04.2016 № 260 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0669-16>.

299. Про затвердження Порядку тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках : постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 № 1102 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2008-p>.

300. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : наказ Міністерства юстиції України від 29.12.2014 № 2186/5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 88.

301. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських : наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179 // Офіційний вісник України. – 2017. – № 2. – Ст. 55.

302. Про затвердження Статуту патрульно-постової служби міліції України : наказ МВС України від 28.07.1994 № 404 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0213-94>.

303. Про затвердження Типового положення про пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні : постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1110 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1110-2003-п>.

304. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-вр>.

305. Про звернення громадян : закон України від 02.10.1996 № 393/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.

306. Про імміграцію : закон України від 07.06.2001 № 2491-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14>.

307. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

308. Про Кабінет Міністрів України : закон України від 27.02.2014 № 794-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.

309. Про комітети Верховної Ради України : закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 19. – Ст. 134.

310. Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних органів Міністерства юстиції : постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2016 № 348 // Урядовий кур'єр. – 2016. – № 105.

311. Про міжнародні договори України : закон України від 29.07.2004 № 1906-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.

312. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

313. Про місцеві державні адміністрації : закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190.

314. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : закон України від 21.10.1993 № 3543-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12>.

315. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

316. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : закон України від 01.07.2004 № 1961-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.

317. Про оборону України : закон України від 06.12.1991 № 1932-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1932-12>.

318. Про однострій поліцейських : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 823 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/823-2015-p>.

319. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

320. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-vp>.

321. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : закон України від 30.06.1993 № 3341-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.

322. Про організацію взаємодії підрозділів Експертної служби МВС із територіальними органами з надання сервісних послуг МВС : наказ МВС України від 18.01.2016 № 28 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0204-16>.

323. Про організацію діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ України, направленої на захист інтересів суспільства і держави від протиправних посягань : наказ МВС України від 28.04.2009 № 181 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0786-09>.

324. Про основи національної безпеки України : закон України від 19.06.2003 № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

325. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : закон України від 05.04.2007 № 877-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

326. Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів : закон України від 08.07.2011 № 3673-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3673-17>.

327. Про охоронну діяльність : закон України від 22.03.2012 № 4616-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>.

328. Про охорону дитинства : закон України від 26.04.2001 № 2402-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.

329. Про очищення влади : закон України від 16.09.2014 № 1682-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.

330. Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях : указ Президента України від 09.12.2015 № 691/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/691/2015>.

331. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання від 04.12.2014 № 22-VIII : постанова Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 1. – Ст. 10.

332. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування : указ Президента України від 07.02.2008 № 109/2008 // Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 10. – Ст. 207.

333. Про попередження насильства в сім'ї : закон України від 15.11.2001 № 2789-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>.

334. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-вр>.

335. Про Правила дорожнього руху : постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п>.

336. Про право власності на окремі види майна : постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 № 2471-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2471-12>.

337. Про правовий режим воєнного стану : закон України від 12.05.2015 № 389-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – Ст. 250.

338. Про правовий режим надзвичайного стану : закон України від 16.03.2000 № 1550-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – Ст. 176.

339. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : закон України від 22.09.2011 № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19–20. – Ст. 179.

340. Про прийняття за основу проекту Закону України про Дисциплінарний статут Національної поліції України : постанова Верховної Ради України від 15.11.2016 № 1739-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1739-19>.

341. Про програму «Українська родина» : постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2001 № 243 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/243-2001-п>.

342. Про прокуратуру : закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2–3. – Ст. 12.

343. Про Раду національної безпеки і оборони України : закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – Ст. 237.

344. Про ратифікацію Європейської конвенції про насильство та неналежну поведінку з боку глядачів під час спортивних заходів, і зокрема футбольних матчів : закон України від 15.11.2001 № 2791-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 7. – Ст. 53.

345. Про Рахункову палату : закон України від 02.07.2015 № 576-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 36. – Ст. 360

346. Про реалізацію повноважень Національної поліції України з видачі та анулювання дозволів : наказ МВС України від 29.12.2015 № 1644 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1665-15>.

347. Про реалізацію повноважень Національної поліції України з питань видачі та анулювання дозволів : наказ МВС України від 29.12.2015 № 1644 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1665-15>.

348. Про Регламент Верховної Ради України : закон України від 10.02.2010 № 1861-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.

349. Про Рекомендацій парламентських слухань «Сучасний стан та актуальні завдання у сфері попередження гендерного насильства» : постанова Верховної Ради України від 22.03.2007 №817-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/817-16>.

350. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» : указ Президента України від 16.06.2015 №341/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2015>.

351. Про символіку Національної поліції України : указ Президента України від 09.12.2015 № 692/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/692/2015>.

352. Про стан виконання законів і постанов Верховної Ради України з питань правопорядку і заходи щодо посилення боротьби із злочинністю : постанова Верховної Ради України від 26.01.1993 № 2931-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2931-12>.

353. Про статус народного депутата України : закон України від 17.11.1992 № 2790-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>.

354. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації : указ Президента України від 24.03.2012 № 212/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>.

355. Про судоустрій і статус суддів : закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 31. – Ст. 545.

356. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 229-р // Офіційний вісник України. – 2017. – № 31. – Ст. 951.

357. Про Уповноваженого Верховної ради України з прав людини : закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 20. – Ст. 99.

358. Про утворення деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ : постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2015 № 314 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2015-p>.

359. Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 889 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-2015-p>.

360. Про утворення територіальних органів Національної поліції та ліквідацію територіальних органів Міністерства внутрішніх справ : постанова Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 № 730 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/730-2015-p>.

361. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : закон України від 20.06.2000 № 1835-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>.

362. Про участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки : закон України від 23.04.1999 № 613-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/613-14>.

363. Про центральні органи виконавчої влади : закон України від 17.03.2011 № 3166-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

364. Протизаконне насильство в органах внутрішніх справ: соціологічний та історико-правовий аналіз / В. О. Соболев, О. Н. Ярмиш, О. А. Мартиненко та ін. ; за заг. ред. О. Н. Ярмиша ; передм. Ю. В. Луценка і Г. Й. Удовенка. – Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ ; Харків. правозахисна група, 2005. – 212 с.

365. Пчолкін В. Д. Теоретико-правові аспекти забезпечення прав і свобод людини і громадянина в діяльності правоохоронних органів / В. Д. Пчолкін, О. В. Федосова // Право і суспільство. – 2012. – № 1. – С. 8–12.

366. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. / П. М. Рабінович. – Вид. 5-те, зі змін. – Київ : Атіка, 2001. – 176 с.

367. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. / П. М. Рабінович. – Вид. 9-те, зі змін. – Львів : Край, 2007. – 192 с.

368. Раджабова С. Ш. Ідентифікація як захисний механізм [Електронний ресурс] / С. Ш. Раджабова // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – 2006. – Вип. 9, ч. 1. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/pspo/2006_9_1/doc_pdf/radjabova.pdf.

369. Разаренов Ф. С. Организационно-правовые основы охраны общественного порядка и обеспечение безопасности на транспорте / Ф. С. Разаренов, А. С. Прудников. – М. : Высш. юрид. заоч. шк. МВД СССР, 1990. – 44 с.

370. Регіональна Програма запобігання і протидії корупції в Харківській області на 2013–2015 роки: затв. рішенням Харківської обласної ради від 25.04.2013 № 686-VI [Електронний ресурс] // Харківська обласна рада: база даних нормативних документів. – Режим доступу: http://www.ts.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=8407&base=77.

371. Резанов С. А. Адміністративний розсуд в діяльності органів внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Резанов Сергій Анатолійович. – Херсон, 2011. – 175 с.

372. Рекомендації щодо проведення щорічної акції «16 днів проти насильства» : затв. наказом М-ва соц. політики України від 17.09.2012 № 581 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua/documents/771.html>.

373. Ржевська В. С. Право держави на самооборону і міжнародна безпека / В. С. Ржевська ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Проміні, 2005. – 254 с.

374. Романов М. В. Правове регулювання заходів стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Романов Михайло Васильович. – Харків, 2002. – 213 с.

375. Руденко М. Про співвідношення державного контролю і прокурорського нагляду (концептуальні зауваження на перехідний період) / М. Руденко // Право України. – 1997. – № 5. – С. 29–33.

376. Сабіров Р. Ф. Діяльність органів внутрішніх справ за умов надзвичайних ситуацій природного характеру [Електронний ресурс] / Р. Ф. Сабіров // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 855–859. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_1_135.pdf.

377. Савченко О. І. Проблеми юридичної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України / О. І. Савченко // Актуальні проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства : матеріали круглого столу (Дніпропетровськ, 25 трав. 2007 р.). – Дніпропетровськ, 2007. – С. 78–81.

378. Салманова О. Ю. Правові акти в управлінській діяльності Національної поліції України : монографія / О. Ю. Салманова. – Харків : Панов, 2016. – 460 с.

379. Сахно Ю. Протидії нелегальній міграції – державний підхід / Ю. Сахно // Міліція України. – 2005. – № 7 (97). – С. 9–10.

380. Семіног О. О. Правове регулювання паспортно-візової системи України / О. О. Семіног // Право і Безпека. – 2010. – № 2 (34). – С. 29–33.

381. Сергєєв А. В. Правові основи діяльності органів внутрішніх справ в умовах надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру / А. В. Сергєєв // Право і Безпека. – 2002. – № 2. – С. 118–120.

382. Сергєєв А. В. Проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності місцевої міліції щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів / А. В. Сергєєв // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2005. – Вип. 30. – С. 125–132.

383. Серегин А. В. Советский общественный порядок и административно-правовые средства его укрепления / А. В. Серегин. – М. : [б. и.], 1975. – 194 с.

384. Серинг против Соединенного Королевства = Soering v. the United Kingdom : постановление Европейского суда по правам человека от 7 июля 1989 г. [Електронний ресурс] // Сайт Олега Анищика о подаче жалоб против России в Европейский суд по правам человека. – Режим доступу: <http://europeancourt.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/sering-protiv-soedinennogo-korolevstva-postanovlenie-evropejskogo-suda/>.

385. Серова І. Теоретико-концептуальні проблеми міжнародно-правового визначення нелегальної міграції та механізмів протидії даному явищу / І. Серова // Юридичний журнал. – 2006. – № 3. – С. 22–28.

386. Синявська О. Ю. Організаційно-правові засади забезпечення життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Синявська Олена Юхимівна. – Харків, 2008. – 466 с.

387. Синявська О. Ю. Щодо питання ефективності діяльності органів внутрішніх справ як соціальної системи / О. Ю. Синявська // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2003. – Вип. 24. – С. 295–301.

388. Сімейний кодекс України : закон України від 10.01.2002 № 2947-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
389. Скакун О. Ф. Теория государства и права : учебник / О. Ф. Скакун. – Харьков : Консум, 2000. – 704 с.
390. Скакун О. Ф. Теория держави і права : підручник / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.
391. Словарь административного права / И. Л. Бачило, Т. М. Гандилов, А. А. Гришковец и др. – М. : Прав. культура, 1999. – 644 с.
392. Собакарь А. О. Державний контроль за безпекою руху транспортних засобів в Україні: проблеми теорії і практики : монографія / А. О. Собакарь. – Донецьк : ДЮІ МВС України, 2011. – 488 с.
393. Соболий О. М. Правовий статус судді в адміністративно-деліктному провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Соболий Олександр Михайлович. – Київ, 2010. – 20 с.
394. Советское трудовое право : учебник / под ред. А. С. Пашкова, О. В. Смирнова. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : Юрид. лит., 1982. – 502 с.
395. Сокуренько В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Сокуренько Валерій Васильович. – Харків, 2016. – 573 с.
396. Соловйов В. М. Поняття та сутність правового регулювання державного управління України / В. М. Соловйов // Університетські наукові записки. – 2007. – № 3 (23). – С. 27–33.
397. Солодаренко М. А. Гарантії та засоби забезпечення законності у державному управлінні: зміст і співвідношення понять / М. А. Солодаренко // Часопис Київського університету права. – 2005. – № 4. – С. 141–147.
398. Солодько А. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики [Електронний ресурс] / Андрій Солодько. Анастасія Фітисова // Аналітичний центр CEDOS : сайт. – 4 берез. 2016. – Режим доступу: <http://www.cedos.org.ua/uk/migration/mihratsiina-kryza-v-yes-statystyka-ta-analiz-polityky>.
399. Стамбульський протокол. Руководство по эффективному расследованию и документированию пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания [Електронний ресурс] / Упр. Верховного Комиссара Организации Объединенных Наций по правам человека. – Нью-Йорк ; Женева : ООН, 2004. – XI, 114 с. – (Сер. публ. по вопр. проф. подготовки № 8/Rev.1). – Режим доступу: <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/training8Rev1ru.pdf>.
400. Статистика з основної діяльності ДМС України [Електронний ресурс] // Державна міграційна служба України : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://dmsu.gov.ua/statistichni-dani/2945-statystyka>.
401. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / за заг. ред. О. А. Банчука. – Київ : Вид. Москаленко О. М., 2013. – 588 с.
402. Статут патрульно-постової служби міліції України : затв. наказом МВС України від 28.07.1994 № 404 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0213-94>.

403. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. / С. Г. Стеценко. – Київ : Атіка, 2007. – 624 с.
404. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України (проект) [Електронний ресурс] // Національна поліція : тимчас. веб-сайт. – 10.11.2014. – Режим доступу: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1221365>.
405. Сукаленко Т. М. «Гендер» як соціолінгвістичне поняття / Т. М. Сукаленко // Лінгвістичні дослідження. – 2013. – Вип. 36. – С. 248–254.
406. Сучасний словник іншомовних слів / уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – Київ : Довіра, 2006. – 789 с.
407. Сущенко В. М. Проблеми реалізації та захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні (в контексті верховенства права) / В. М. Сущенко // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. – 2012. – № 129. – С. 28–32.
408. Сущенко В. Права людини: за зачиненими дверима [Електронний ресурс] / В. Сущенко // Віче. – 2015. – № 23. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/5016/>.
409. Сягровець В. А. Фактори, що визначають особливості діяльності органів внутрішніх справ в умовах надзвичайних ситуацій / В. А. Сягровець // Південноукраїнський правничий часопис. – 2011. – № 2. – С. 204–207.
410. Тайрер против Соединенного Королевства = Tyrer v. the United Kingdom : постановление Европейского суда по правам человека от 25 апр. 1978 г. [Електронний ресурс] // Сайт Олега Анищика о подаче жалоб против России в Европейский суд по правам человека. – Режим доступу: <http://europeancourt.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/tajrer-protiv-soedinennogo-korolevstva-tyrer-v-the-united-kingdom-postanovlenie-evropejskogo-suda/>.
411. Тактика дій у спеціальній операції «Хвиля» : навч.-практ. посіб. / О. В. Павлов, О. І. Нікітенко, С. М. Курток. – Луганськ : ЛІВС, 1998. – 65 с.
412. Теорія держави та права : підручник / Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний та ін. ; за заг. ред. Є. О. Гіди. – Київ : ФОРМ. О. С. Ліпкан, 2011. – 576 с.
413. Теорія управління в органах внутрішніх справ : навч. посіб. / за ред. В. А. Ліпкана. – Київ : КНТ, 2007. – 884 с.
414. Тернущак М. М. Аналіз адміністративного примусу та адміністративного сервісу в контексті публічного адміністрування в Україні / М. М. Тернущак // Юридичний науковий журнал. – 2015. – № 6. – С. 150–153.
415. Томази против Франции = Tomasi v. France : постановление Европейского суда по правам человека от 27 авг. 1992 г. [Електронний ресурс] // Сайт Олега Анищика о подаче жалоб против России в Европейский суд по правам человека. – Режим доступу: <http://europeancourt.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/tomazi-protiv-francii-postanovlenie-evropejskogo-suda/>.
416. Томусякова І. І. Проведення колекційних робіт з особами, які вчинили насильство в сімі та їх родинях / І. І. Томуськова // Право.ua. – 2014. – № 1. – С. 95–99.
417. Третяк В. В. Економічна безпека: сутність та умови формування / В. В. Третяк // Економіка і держава. – 2010. – № 1. – С. 6–8.

418. Трубавіна І. М. Корекційна програма для осіб, які вчинили насильство в сім'ї – новий напрямок освіти дорослих в Україні / І. М. Трубавіна // Вісник Черкаського університету. – 2010. – № 183, ч. III. – С. 7–11.

419. Трубавіна І. М. Поняття корекційних програм для осіб, які вчинили насильство в сім'ї, у теорії соціальної педагогіки / І. М. Трубавіна // Педагогічна теорія і практика. – 2010. – Вип. 1. – С. 317–325.

420. Трудове право України : курс лекцій / за ред. П. Д. Пилипенка. – Львів : Вільна Україна, 1996. – 159 с.

421. Трудовое право в вопросах и ответах : учеб.-справ. пособие / под ред. В. В. Жернакова. – Харьков : Одиссей, 2000. – 624 с.

422. Угода про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» : від 27.11.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/33/#39014n8.pdf>.

423. Управління забезпечення прав людини [Електронний ресурс] // Національна поліція : тимчас. веб-сайт. – 12.09.2016. – Режим доступу: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1998717>.

424. Фатхутдінов В. Г. Правове регулювання забезпечення громадської безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Наше право. – 2013. – № 8. – С. 94–97.

425. Философский словарь / под ред. М. М. Розенталя и П. Ф. Юдина. – М. : Политиздат, 1963. – 544 с.

426. Фомина Е. «Океан Эльзы» собрал в Одессе больше 50 тысяч зрителей [Електронний ресурс] / Екатерина Фомина // Сегодня : сайт. – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/regions/odessa/ocean-elzi-sobral-v-odesse-bolshe-50-tysyach-zriteley-532568.html>.

427. Фролова О. Г. До проблем вдосконалення організаційно-правових заasad управління в органах внутрішніх справ / О. Г. Фролова // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2013. – № 1. – С. 108–118.

428. Хальота А. І. Методи діяльності органів внутрішніх справ по забезпеченню реалізації прав людини / А. І. Хальота // Право України. – 2001. – № 5. – С. 43–46.

429. Цвігун Д. П. Співвідношення контрольної та адміністративно-наглядової діяльності / Д. П. Цвігун // Бюлетень з обміну досвідом роботи. – 2002. – № 140. – С. 37–39.

430. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

431. Цивільний процесуальний кодекс України : закон України від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

432. Чим відрізнятиметься нова поліція: головні факти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lviv.vgorode.ua/news/sobytyia/263243-chym-vidrizniatymetsia-nova-politsiia-holovni-fakty>.

433. Чіпець О. І. Забезпечення прав людини під час проведення досудового розслідування у кримінальному процесі України / О. І. Чіпець // Право і суспільство. – 2014. – № 2. – С. 228–233.

434. Шатрава С. О. Дискреційні повноваження працівників ОВС як корупційний ризик в діяльності органів внутрішніх справ / С. О. Шатрава // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 2. – С. 276–277.

435. Шопіна І. М. Правові та організаційні засади підвищення ефективності професійної діяльності слідчих органів внутрішніх справ України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Шопіна Ірина Миколаївна. – Харків, 2004. – 192 с.

436. Шумило М. Є. Наукові основи реформування досудового слідства / М. Є. Шумило // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 8 жовт. 2010 р.). – Одеса, 2010. – С. 375–380.

437. Що робити у випадку затримання : Проект «Справедливе правосуддя» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Leaflet_What_to_Do_If_You_Are_Detained_Ukr_2016.pdf.

438. Энциклопедический словарь / издатели: Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон ; под ред. К. К. Арсеньева, Ф. Ф. Петрушевского. – СПб. : Типо-Литография И. А. Ефрона, 1893. – Т. VIII-а: Германия – Го. – 497 с.

439. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – Київ : Укр. енцикл., 1998. – Т. 1 : А–Г. – 672 с.

440. Яновська О. Г. Інститут оскарження на стадії досудового розслідування / О. Г. Яновська // Адвокат. – 2013. – № 1. – С. 10–13.

441. Яременко А. О. Щодо визначення поняття масових заходів [Електронний ресурс] / А. О. Яременко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2006. – Вип. 34. – С. 32–38. – Режим доступу: <http://visnyk.univ.d.edu.ua/index.php?controller=service&action=download&download=29494>.

442. Ярмакі Х. П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні : монографія / Х. П. Ярмакі. – Одеса : Юрид. літ., 2006. – 336 с.

443. Яценко С. С. Уголовно-правовая охрана общественного порядка: сравнительно-правовой аспект / С. С. Яценко. – Киев : Вища шк., 1986. – 126 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

СТРУКТУРА АПАРАТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ (станом на 29.06.2017)

1. Керівництво.
2. Департамент забезпечення діяльності Голови.
3. Департамент карного розшуку (у складі кримінальної поліції).
4. Департамент кримінальної розвідки (у складі кримінальної поліції).
5. Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми (у складі кримінальної поліції).
6. Департамент протидії наркозлочинності (у складі кримінальної поліції).
7. Департамент оперативної служби (у складі кримінальної поліції).
8. Департамент оперативно-технічних заходів (у складі кримінальної поліції).
9. Департамент забезпечення діяльності, пов'язаної з небезпечними матеріалами (у складі кримінальної поліції).
10. Департамент превентивної діяльності.
11. Департамент організації діяльності «Корпусу оперативно-раптової дії» (у складі поліції особливого призначення).
12. Департамент Інтерполу та Європолу.
13. Головне слідче управління.
14. Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування.
15. Департамент інформаційної підтримки та координації поліції «102».
16. Правовий департамент.
17. Департамент кадрового забезпечення.
18. Департамент комунікації.
19. Департамент фінансового забезпечення та бухгалтерського облік.
20. Департамент внутрішнього аудиту.
21. Департамент управління майном.
22. Департамент зв'язку та телекомунікацій.
23. Департамент документального забезпечення.
24. Департамент вибухотехнічної служби.
25. Управління режиму та технічного захисту інформації.
26. Управління міжнародного співробітництва.
27. Управління забезпечення прав людини.
28. Управління з питань запобігання корупції та проведення люстрації.
29. Відділ організації кінологічної діяльності.
30. Відділ спеціального зв'язку.
31. Сектор з питань пенсійного забезпечення.

ДОДАТОК Б

СТРУКТУРА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ (ГУНП)

1. Примірна структура головних управлінь Національної поліції в областях:

1) апарат:

- керівництво;
- слідче управління;
- управління (відділ) карного розшуку (у складі кримінальної поліції);
- відділ кримінальної розвідки (у складі кримінальної поліції);
- управління (відділ) боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми (у складі кримінальної поліції);
- управління (відділ) протидії наркозлочинності (у складі кримінальної поліції);
- управління (відділ) оперативної служби (у складі кримінальної поліції);
- управління оперативно-технічних заходів (у складі кримінальної поліції);
- управління (відділ) превентивної діяльності (у складі патрульної поліції);
- управління «Корпусу оперативно-раптової дії» (у складі поліції особливого призначення);
- відділ (сектор) Інтерполу та Європолу;
- управління (відділ) організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування;
- відділ (сектор) правового забезпечення;
- відділ (сектор) комунікації;
- відділ (сектор) організації діяльності ізоляторів тимчасового тримання;
- управління (відділ) кадрового забезпечення;
- управління (відділ) фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку;
- відділ (сектор) внутрішнього аудиту;
- управління (відділ) логістики та матеріально-технічного забезпечення;
- відділ (сектор) документального забезпечення;
- управління (відділ) режиму та технічного захисту інформації;
- управління (відділ) інформаційної підтримки та координації поліції «102»;
- управління (відділ) зв'язку та телекомунікацій;
- вибухотехнічне управління (відділ, сектор);
- відділ (сектор) спеціального зв'язку;
- сектор з питань пенсійного забезпечення;

2) відділ поліції:

- керівництво;
- слідчий відділ (відділення);
- відділ (сектор) кримінальної поліції;

- відділ (сектор) превенції (у складі патрульної поліції);
- сектори реагування патрульної поліції № 1 – № 4 (для відділів поліції, де відсутні підрозділи Департаменту патрульної поліції);
- сектор спеціальної поліції;
- відділ (сектор) моніторингу;
- сектор кадрового забезпечення;
- режимно-секретний сектор;
- канцелярія;
- сектор логістики та матеріально-технічного забезпечення;
- кінологічний сектор;
- сектор інформаційної підтримки;
- окремі посади спеціалістів зв'язку та спеціального зв'язку;

3) відділення поліції (у складі відділу поліції):

- керівництво;
- слідче відділення;
- сектор кримінальної поліції;
- сектор превенції (у складі патрульної поліції);
- сектори реагування патрульної поліції № 1 – № 4 (для відділень поліції, де відсутні підрозділи Департаменту патрульної поліції);
- чергова частина (за відсутності секторів реагування патрульної поліції);
- канцелярія;
- логістика;
- окремі посади спеціалістів з режиму секретності, кінологічної служби;

4) центр обслуговування підрозділів;

5) ізолятори тимчасового тримання;

6) стройовий підрозділ патрульної служби поліції особливого призначення;

7) стройовий підрозділ поліції особливого призначення;

8) тренінговий центр;

9) кінологічний центр;

10) приймальник-розподільник для дітей (у складі патрульної поліції);

11) стройовий підрозділ реагування патрульної поліції (забезпечення супроводження (у складі патрульної поліції));

12) стройовий підрозділ конвойної служби;

13) оркестр.

2. Структура територіальних (відокремлених) підрозділів Головних управлінь Національної поліції

Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління Національної поліції у Вінницькій області

Відділи поліції	Відділення поліції
Вінницький	Вінницьке районне Лівобережне
Бершадський	Крижопільське Ладизинське Піщанське Теплицьке Тростянецьке Чечельницьке
Гайсинський	Іллінецьке Оратівське
Жмеринський	Барське Гніванське Тиврівське Шаргородське
Калинівський	Козятинське Літинське Погребищенське Хмільницьке
Могилів-Подільський	Мурованокриловецьке Томашпільське Чернівецьке Ямпільське
Немирівський	Липовецьке Тульчинське

Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління Національної поліції у Волинській області

Відділи поліції	Відділення поліції
Горохівський	Локачинське Іваничівське
Камінь-Каширський	Любешівське
Ківерцівський	Рожищенське
Ковельський	
Луцький	Луцьке районне
Любомльський	Шацьке
Маневийський	
Володимир-Волинський	Нововолинське Турійське
Ратнівський	Старовижівське

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Дніпропетровській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Дніпровський	Амур-Нижньодніпровське Індустріальне Новокодацьке Самарське Соборне Чечелівське Шевченківське Солонянське Дніпровське районне в аеропорту на станції № 1 на станції № 2 в річковому порту Амур-Гавань в метрополітені
Криворізький	Металургійне Довгинцівське Покровське Інгулецьке Саксаганське Тернівське Криворізьке районне Широківське на станції Кривий Ріг-Головний
Кам'янський	Південне Дніпровське Криничанське
Жовтєводський	Вільногірське Верхньодніпровське П'ятихатське Софіївське
Нікопольський	Апостолівське Марганецьке Покровське Томаківське
Новомосковський	Магдалинівське Переципинське Петриківське Царичанське
Павлоградський	Першотравенське Петропавлівське Тернівське Юр'ївське
Синельниківський	Васильківське Межівське Покровське
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Донецькій області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Центральний	Приморське Кальміуське Лівобережне Мангушське
Бахмутський	Костянтинівське Торецьке
Краматорський	Олександрівське Дружківське
Слов'янський	Лиманське
Покровський	Мирноградське Селидівське Авдіївське Добропільське
Волноваський	Нікольське Великоновосілівське Мар'їнське Вугледарське
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Житомирській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Бердичівський	Андрушівське Любарське Ружинське Чуднівське
Житомирський	Житомирське районне
Коростенський	Лугинське Овруцьке Олевське Народицьке
Коростішівський	Брусилівське Хорошівське Малинське Попільнянське Радомишльське Черняхівське
Новоград-Волинський	Баранівське Ємільчинське Романівське Пуллинське
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Закарпатській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Ужгородський	Ужгородське районне Перечинське Великобerezнянське
Берегівський	Виноградівське
Мукачівський	Мукачівське районне Свалявське Воловецьке
Хустський	Іршавське Міжгірське
Тячівський	Дубівське Рахівське

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Запорізькій області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Дніпровський	Олександрівське Заводське Комунарське Вознесенівське Шевченківське Хортицьке Запорізьке районне
Бердянський	Більмацьке Розівське Приморське Чернігівське
Мелітопольський	Веселівське Кирилівське Приазовське Якимівське
Василівський	Дніпрорудненське Михайлівське
Пологівський	Гуляйпільське Вільнянське Токмацьке Оріхівське Новомиколаївське
Енергодарський	Великобілозерське Кам'янсько-Дніпровське
	в порт у Запоріжжя
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Івано-Франківській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Івано-Франківський	
Тисменицький	Галицьке Рогатинське
Надвірнянський	Богородчанське Яремчанське
Косівський	Верховинське Снятинське
Коломийський	Городенківське Тлумачьке
Капуський	Долинське Рожнятівське

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Київській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Білоцерківський	№ 1 № 2 Узинське
Бориспільський	в аеропорту Бориспіль
Броварський	Славутицьке
Васильківський	Фастівське на станції Фастів
Вишгородський	Іванківське
Сквирський	Володарське Ставищенське Тетіївське
Ірпінський	Бородянське Бучанське Макарівське
Києво-Святошинський	Вишнівське Центральне Чабанівське
Обухівський	Кагарлицьке Ржищівське
Переяслав-Хмельницький	Баришівське Березанське Згурівське Яготинське
Миронівський	Богуславське Рокитанське Таращанське
зони Чорнобильської АЕС	

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Кіровоградській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Кропивницький	Кіровоградське районне
Новоукраїнський	Добровеличківське Бобринецьке
Голованівський	Вільшанське Новоархангельське
Гайворонський	Благовіщенське
Маловисківський	Новомиргородське
Знам'янський	Олександрівське
Світловодський	
Олександрійський	Олександрійське районне Онуфріївське
Долинський	Новгородківське Петрівське Устинівське Компаніївське

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Луганській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Лисичанський	№ 1 № 2 Новодружеське
Рубіжанський	
Сєвєродонецький	
Біловодський	
Білокуракинський	
Кремінський	
Марківський	
Міловський	
Новоайдарський	№ 1
Новопсковський	
Попаснянський	№ 1
Сватівський	
Станично-Луганський	Петропавлівське
Старобільський	
Троїцький	
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції у Львівській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Дрогобицький	Бориславське Трускавецьке
Золочівський	Бродівське Перемишлянське
Кам'янка-Бузький	Жовківське Буське
Самбірський	Старосамбірське Турківське
Стрийський	Жидачівське Миколаївське Новороздільське Сколівське
Червоноградський	Радехівське Сокальське
Яворівський	Городоцьке Мостиське
Галицький	
Залізничний	на станції Львів
Личаківський	
Сихівський	
Франківський	Пустомитівське
Шевченківський	

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Миколаївській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Центральний	
Інгульський	
Заводський	
Корабельний	Вітовське
Баштанський	
Братський	Арбузинське
Вознесенський	Веселинівське Доманівське
Новоодеський	Єланецьке
Врадівський	Кривоозерське
Новобузький	Казанківське
Очаківський	Березанське Миколаївське районне
Первомайський	Южнокраїнське
Снігурівський	Березнегуватське
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Одеській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Арцизький	Тарутинське Татарбунарське
Балтський	Кодимське Любашівське Савранське
Білгород-Дністровський	Саратське
Ізмаїльський	Болградське Кілійське Ренійське
Київський у місті Одесі	Таїровське
Лиманський	Березівське Миколаївське Южненське
Подільський	Ананівське Окнянське
Малиновський у місті Одесі	Хмельницьке
Овідіопольський	Авангардівське Чорноморське
Приморський у місті Одесі	Портофранківське Шевченківське
Роздільнянський	Великомихайлівське Іванівське Захарівське Ширяївське
Суворовський у місті Одесі	Хаджибейське
Біляївський	Усатівське

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Полтавській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Полтавський	№ 1 № 2 Полтавське районне
Кременчуцький	№ 1 № 2 Кременчуцьке районне
Миргородський	Великобагачанське Диканське Шишацьке
Глобинський	Решетилівське
Лубенський	Оржицьке
Гадяцький	Зіньківське Котелевське

Відділи поліції	Відділення поліції
Кобеляцький	Козельщинське Новосанжарське
Карлівський	Машівське Чутівське
Гребінківський	Пирятинське
Лохвицький	Чорнухинське
Хорольський	Семенівське
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Рівненській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Дубенський	Демирівське Млинівське Радивилівське
Костопільський	Корецьке
Варашський	Зарічненське Володимирецьке
Рівненський	Рівненське районне
Острозький	Здолбунівське Гоцанське
Сарненський	Березнівське Дубровицьке Рокитнівське
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Сумській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Глухівський	Кролевецьке Путівльське
Конотопський	Буринське
Охтирський	Великописарівське Краснопільське Тростянецьке
Роменський	Липоводолинське Недригайлівське
Шосткинський	Середино-Будське Ямпільське
Сумський районний	Білопільське Лебединське
Сумський	
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Тернопільській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Тернопільський	Тернопільське районне Зборівське
Кременецький	Шумське Лановецьке
Підволочиський	Збаразьке Гусятинське
Бережанський	Козівське Підгаєцьке
Теребовлянський	Бучацьке Монастирське
Чортківський	Борщівське Заліщицьке

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Харківській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Холодногірський	на станції Харків-Пасажирський
Шевченківський	
Київський	
Новобаварський	
Індустріальний	
Немишлянський	
Московський	
Слобідський	в аеропорту Харків
Основа	на станції Основа
Дергачівський	Золочівське
Валківський	Коломацьке
Богодухівський	Краснокутське
Харківський	Люботинське Липецьке
Чугувський	Печенізьке
Зміївський	
Вовчанський	Великобурлуцьке
Первомайський	Нововодолазьке
Красноградський	Зачепилівське
Сахновщинський	Кегичівське
Лозівський	Близнюківське
Балаклійський	Барвінківське
Ізюмський	Борівське
Куп'янський	Дворічанське Шевченківське
в метрополітені	
відділ спеціальної поліції	

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Херсонській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Херсонський	Дніпровське Корабельне Білозерське в порт у Херсон
Бериславський	Великоолександрівське Високопільське Нововоронцовське
Генічеський	Новотроїцьке Чаплинське
Каховський	Горностайське Великопелетиське Верхньорогачицьке Нижньосірогоське Іванівське
Новокаховський	Олешківське Голопристанське Скадовське Каланчацьке

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Хмельницькій області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Дунаєвецький	Новоушицьке
Городоцький	Волочиське Чемеровецьке
Кам'янець-Подільський	Кам'янець-Подільське районне
Красилівський	Білогірське Теопільське
Летичівський	Деражнянське
Славутський	Нетішинське Ізяславське
Старокостянтинівський	Старосинявське
Хмельницький	Зарічанське Південно-Західне Хмельницьке районне
Шепетівський	Полонське
Ярмолинський	Віньковецьке
	відділення спеціальної поліції

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Черкаській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Черкаський	Черкаське районне
Уманський	Уманське районне Жашківське Маньківське Христинівське Монастирищенське
Звенигородський	Лисянське Корсунь-Шевченківське Тальнівське Катеринопільське
Смілянський	Городищенське Кам'янське Чигиринське Шполянське
Золотоніський	Драбівське Канівське Чорнобаївське

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Чернівецькій області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Чернівецький	Садгірське Шевченківське
Кельменецький	Новодністрівське Сокирянське Хотинське
Кіцманський	Заставнівське Вижницьке Путилівське
Сторожинецький	Герцаївське Глибоцьке Новоселицьке

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції в Чернігівській області**

Відділи поліції	Відділення поліції
Чернігівський	Куликівське Ріпкинське Чернігівське районне
Бахмацький	Борзнянське Коропське

Відділи поліції	Відділення поліції
Ніжинський	Бобровицьке Козелецьке Носівське
Новгород-Сіверський	Семенівське
Менський	Городнянське Корюківське Сосницьке Сновське
Прилуцький	Варвинське Ічнянське Срібнянське Талалаївське

**Територіальні (відокремлені) підрозділи Головного управління
Національної поліції у м. Києві**

Управління поліції	Відділи (відділення) поліції
Голосіївське	відділ відділення
Дарницьке	відділ відділ на ст анції Дарниця відділення
Деснянське	відділ № 1 відділ № 2
Дніпровське	відділ № 1 відділ № 2 відділ № 3 відділ № 4 відділення
Оболонське	відділ № 1 відділ № 2 відділення
Печерське	відділ
Подільське	відділення № 1 відділення № 2
Святшинське	відділ № 1 відділ № 2
Солом'янське	відділ № 1 відділ № 2 відділ на ст анції Київ-Пасажирський відділення в аеропорту Київ
Шевченківське	відділ № 1 відділ № 2 відділ № 3 відділ № 4
в мет рополітені	
	відділ у річковому порту Київ

МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОРГАНИ

1. Департамент патрульної поліції.
2. Департамент внутрішньої безпеки (у складі кримінальної поліції).
3. Департамент кіберполіції (у складі кримінальної поліції).
4. Департамент захисту економіки (у складі кримінальної поліції).
5. Департамент поліції охорони.

ДОДАТОК Г

ДЕРЖАВНІ УСТАНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

1. Центр обслуговування підрозділів Національної поліції України.
2. Житомирський навчальний центр підготовки поліцейських.
3. Навчальний центр вибухотехнічної служби.
4. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 39 комбінованого типу (м. Вінниця).
5. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 271 (м. Дніпро).
6. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 17 (м. Житомир).
7. Дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) № 33 (м. Запоріжжя)
8. Дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Веселка» (м. Івано-Франківськ).
9. Дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) № 41 «Золотий ключик» (м. Кропивницький)
10. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 14 «Теремок» (м. Полтава).
11. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 6 (м. Рівне).
12. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) (м. Суми).
13. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Берізка» № 39 (м. Тернопіль).
14. Дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) № 69 (м. Харків).
15. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) (м. Херсон).
16. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Казка» (м. Чернівці).
17. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 15 (м. Чернігів).

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

Адміністративна діяльність органів поліції

- види 19, 43–48
- визначення 18
- напрямки 48–49
- ознаки 18
- принципи 19–22
- форми 50–51

Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів поліції

- адміністративна скарга 210
- визначення 193
- виконання постанов про накладення адміністративного стягнення 202–204
- вимоги до звернень громадян 207
- депутатський запит 213
- заява 207
- звернення громадян 207
- звернення військовослужбовців 213
- класифікація звернень громадян 210
- клопотання 207
- оскарження та опротестування постанови у справі, перегляд справи 201–202
- принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення 194
- провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчих органам поліції 194
- пропозиція (зауваження) 207
- протокол про адміністративне правопорушення 196–197
- робота зі зверненнями громадян 212
- розгляд справ про адміністративні правопорушення й винесення постанови 197–201
- скарга 207
- стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення 195–196

- стадія порушення справи і попереднього з'ясування її обставин 196–197
- строки розгляду звернень громадян 211–212

Взаємодія

- визначення 338–339
- мета 343
- місцеве самоврядування 345–346
- орган виконавчої влади 338
- публік рілейшнз 363–364
- принципи 343
- принципи взаємодії поліції та населення 360–363
- форми 344
- форми взаємодії поліції з органами виконавчої влади 344–345
- форми взаємодії між органами поліції та органами місцевого самоврядування 349

Дільничний офіцер поліції

- визначення 75
- завдання 75
- організація роботи і 76–80
- оцінка результатів роботи і 81
- форми взаємодії 81
- функції 76

Дозвільна система

- визначення 82
- дозвільна діяльність 82–83
- об'єкт 83–85
- порядок отримання дозволів 85–89

Контроль

- адміністративний нагляд 321–322, 325
- види 287
- види адміністративного нагляду 323–325
- визначення 287

- вимоги до конт рольної діяльності 287–288
 - відмінність конт ролью від нагляду 288
 - внут рішньовідомчий (відомчий) конт роль 307
 - громадський конт роль 311
 - забезпечення законності в діяльності органів поліції 293
 - законність 291–293
 - конт рольно-наглядова діяльність органів поліції 290
 - нагляд 289
 - особливості службової дисципліни в органах поліції 295
 - процес оскарження або розгляду скарги 318
 - службова дисципліна в органах поліції 293–295
 - суб'єкти 297
 - судовий конт роль 310
 - форми здійснення громадського конт ролью за діяльністю поліції 312–316
- Надзвичайна ситуація
- види 256–257
 - визначення 255
 - введення посиленого варіанту службової діяльності для працівників поліції 258
 - воєнний стан 266
 - дії поліцейських у разі авіакатастрофи 276
 - дії поліцейських у разі аварії на об'єкті народного господарства 275
 - дії поліцейських у разі виникнення групових порушень публічного порядку та масових заворушень 277–278
 - дії поліцейських у разі виявлення радіоактивних або отруйних речовин і зараженості ними місцевості у дозах, небезпечних для життя 274
 - дії поліцейських у разі епідемії 273
 - дії поліцейських у разі епізоотії 274
 - дії поліцейських у разі залізничної катастрофи 275–276
 - дії поліцейських у разі масових отруєнь людей 274
 - дії поліцейських у разі нещасного випадку 273
 - дії поліцейських у разі пожежі 271–272
 - дії поліцейських у разі стихійного лиха 272–273
 - діяльність щодо підготовки органів поліції до дій в особливих умовах 269–270
 - екстремальні ситуації 260
 - надзвичайний стан 263
 - ознаки 255
 - причини виникнення 257
 - функції органів поліції під час надзвичайних ситуацій 261–262
- Національна поліція України
- завдання 27–28
 - визначення 26
 - обов'язки 31–32
 - повноваження 30–31
 - поліцейські послуги 33
 - публічні послуги, що надаються Національною поліцією та Міністерством внутрішніх справ України 35–38
 - публічно-сервісна діяльність 34–35, 38
 - структура 28
- Насильство в сім'ї
- алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час розгляду заяв і повідомлень про вчинення насильства в сім'ї, що містять ознаки адміністративного правопорушення 172–174
 - алгоритм дій дільничного офіцера поліції під час розгляду заяв і повідомлень про вчинення насильства в сім'ї, що містять ознаки злочину 174–176
 - алгоритм дій поліцейського в разі виявлення випадків насильства в сім'ї над дитиною 185–186

- види 165–166
 - визначення 165
 - гендер 164–165
 - гендернообумовлене насильство в 164–165
 - жорстоке поводження з дитиною 184
 - захисний припис 181–182
 - корекційна програма 178–179
 - ознаки насильства в сім'ї або реальної загрози його вчинення над дитиною 185
 - офіційне попередження про неприпустимість насильства в сім'ї 177–178
 - підстави для вжиття спеціальних заходів з попередження насильства в сім'ї 177
 - повноваження поліції у сфері протидії насильству в сім'ї 171, 182–183
 - правове регулювання протидії 163
 - привід для порушення адміністративної справи про вчинення насильства в сім'ї 172
 - профілактичний облік осіб, які вчинили насильство в сім'ї 179–181
 - спеціальні заходи з попередження насильства в сім'ї, які віднесені до компетенції працівників поліції 177
- Незаконна міграція
- адміністративна діяльність поліції щодо протидії незаконній міграції 233
 - визначення 225
 - внутрішня (відомча) взаємодія 251
 - зовнішня (міжвідомча) взаємодія 247
 - механізм протидії незаконній міграції 230–231
 - напрями протидії незаконній міграції 230
 - незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України 244–247
 - незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону України 243–244
 - об'єкт протидії незаконній міграції 230
 - ознаки 225–226
 - повноваження поліції щодо протидії незаконній міграції 231–233
 - порядок в'їзду іноземців в Україну та виїзду з України 237–242
 - причини 226–229
 - протидія незаконній міграції 230
 - суб'єкти протидії незаконній міграції 233–237
 - форми взаємодії 248–251
- Права людини
- адміністративне затримання 146
 - види 132–133
 - визначення 131
 - доставлення правопорушника 146–147
 - досудове розслідування 136
 - дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції 134–135
 - жорстоке, нелюдське поводження 141
 - забезпечення прав людини та адміністративного розслідування 136–140
 - заходи, що обмежують право на свободу та особисту недоторканість 145
 - зобов'язання України стосовно протидії катуванню 143–144
 - катування 140
 - ознаки катування 140–141
 - охорона прав людини 154
 - підстави обмеження права людини на свободу та особисту недоторканість 145
 - поліцейське піклування 147
 - порушення прав і свобод людини в діяльності органів та підрозділів поліції 135, 140

- суб'єкт и охорони прав людини 154–156
- Правоохоронна функція держави
 - визначення, поняття 8–9
 - ознаки 9
 - суб'єкти реалізації 10
- Превентивна поліцейська діяльність
 - види 71
 - визначення 71
 - поліцейські заходи 71–73
 - превентивні поліцейські заходи 73–75
 - суб'єкти застосування 75–96
- Проходження служби
 - атестування поліцейських 61–62
 - визначення 53
 - відпустки 65–66
 - звільнення зі служби в поліції 68–69
 - етапи 54
 - контракт про проходження служби в поліції 58–59
 - поліцейська комісія 55–56
 - поліцейський 55–58
 - професійне навчання поліцейських 60–61
 - службовці органів поліції 54
 - спеціальні звання поліцейських 62–65
- Публічний порядок
 - визначення 99
 - воєнний стан 124
 - етапи процесу організації та забезпечення публічного порядку 113–115
 - збройна агресія 124
 - масові заходи 110–113
 - мобілізаційна підготовка 125–126
 - надзвичайна ситуація 127
 - надзвичайні ситуації природного характеру 116–117
 - надзвичайні ситуації техногенного характеру 115–116
 - повноваження суб'єктів забезпечення публічного порядку 118–123, 128
 - правове регулювання 104–105
 - цивільний захист 127

Навчальне видання

СОКУРЕНКО Валерій Васильович
БЕЗПАЛОВА Ольга Ігорівна
ДЖАФАРОВА Олена В'ячеславівна та ін.

Адміністративна діяльність органів поліції України

Підручник

Редактори: *Г. Я. Ступницька, П. О. Білоус*
Комп'ютерне верстання: *А. О. Зозуля*
Дизайн обкладинки: *А. С. Тяпкін*

Підпис. до друку 03.08.2017. Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 25,2.
Обл.-вид. арк. 29,85. Тир. 250 пр. Зам. № 2017-3.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Льва Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.